

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST ŽIVO VRIJEME

Hrvatski institut za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji • GOD. XXXVIII • CIJENA: 13 KN

USKRSNO VRIJEME – PRIJELAZ IZ SEBE KA GOSPODINU

od 11. travnja do 12. svibnja 2021.

Bernhard Plockhorst,
Dobri Pastir, 1878.

God. XXXVIII. (2021.)
Liturgijsko-pastoralni list
za promicanje liturgijske obnove

Glavni i odgovorni urednik:
Mario Kopjar

Uredničko vijeće:
Mario Kopjar, Zvonko Pažin,
Ivica Raguž, Milan Dančuo,
Ivan Bingula,

Predsjednik uredničkog vijeća:
mons. Zdenko Križić

Uredništvo:
Mario Kopjar, Lana Gusić

Grafička priprema:
Tomislav Koščak, HILP

Izdavač i nakladnik:
Hrvatski institut za liturgijski pastoral
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji
Ksaverska cesta 12a
10000 ZAGREB

Telefon: 01 5635 050
e-mail: hilp@hilp.hr
www.hilp.hr

Tisak:
Grafika Markulin, Lukavec

ISSN 1331-2170 – UDK 282

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST Živo vrelo

UREDNIKOVA RIJEČ

Prijelaz iz sebe ka Gospodinu 1

NAŠA TEMA: Uskrsno vrijeme – prijelaz iz sebe ka Gospodinu

Ivica Raguž: O uskrsnom prijelazu i iseljavanju 2

Mario Kopjar: Liturgijski prostor kroz teme vazmenih nedjelja 9

OTAJSTVO I ZBILJA

Biblijsko-teološka razmišljanja:
M. Horvat, T. Hačko, D. Vuković, J. Bošnjaković, D. Tepert

Druga vazmena nedjelja 18

Treća vazmena nedjelja 22

Četvrta vazmena nedjelja 26

Peta vazmena nedjelja 30

Šesta vazmena nedjelja 34

U DUHU I ISTINI

Glazbeni prilog: Put svjetla 38

Molitva za duhovna zvanja 40

Prijelaz iz sebe ka Gospodinu

Prijelaz ka Gospodinu. Život je svakoga dana, nakon noćnog odmornog sna ili umornog bdjenja, svakim jutrom očekivano otvaranje očiju pred iznenađenjem novoga dana pred nama. Svaki novi dan daje nam priliku, ovisno o našoj spremnosti, da steknemo iskustva, razvijemo ideje, produbimo razmišljanja i pronađemo rješenja, da učinimo nešto novo i dopustimo promjenu koja će nas učiniti svjesnima vlastitog postojanja i odgovornima u mreži isprepletenih niti međuljudskih odnosa. Uz sve ono što se 'svakog jutra' pred nas stavlja u životnoj ponudi, daje nam se i mogućnost slobodnog odabira.

Na nama je odluka hoćemo li slušati glas života u nama ili ga jednostavno ne čuti. Pouzdana je činjenica da život ne voli previše pospanost i tromost, smeta ga bezosjećajnost i beskarakternost pred izazovima koje stavlja pred nas. Pripremajući se za susret s Uskrsim, čistoćom srca kroz četrdesetodnevni hod u korizmenom vremenu putovima blizine s potrebitima, pogođenima posljedicama potresa, patnicima i ražalošćenima, svatko je sigurno na svoj način mogao osjetiti Isusovu snagu ljubavi.

Milosrdna Ljubav očituje svoju snagu u djelatnoj ljubavi vjernika koji znaju prepoznati potrebe bližnjih. Bez snažne vjere i života po zapovijedi ljubavi izgubili bismo se na putu bratskog zajedništva te bili bespomoćni i slabi. Bog uistinu, onima koje ne nalazi pozaspale, daje posebnu milost i raspoloženje srca po kojoj nije važna ova prividna ljepota zemaljske prolaznosti, nego On čiji Mir želim vječno u sebi i drugima.

Dirnuti gorljivošću ljubavi Dobrog Pastira, sjedinjeni srcem i vođeni njegovim nježnim pogledom, i mi poput sv. Pavla oduševljeno izgovaramo kako [...] *bismo se najradije iselili iz tijela i naselili kod Gospodina* (2 Kor 5, 8). Oduševljenje za Njegovom vječnom ljubavi, kroz trenutke blizine s braćom i sestrama, pokazuje nam koliko je zapravo važno čuti glas života u sebi koji nije tek jeka naših dobrih djela, već Njegov Život u nama.

Urednik

O uskrsnom prijelazu i iseljavanju

Čovjek kao *super-homo*

IVICA RAGUŽ

Bog stoji, ali zbog nas prolazi. Bog prolazi jer želi da vjerujemo u njega tako što izlazimo iz sebe i krećemo za njim.

Bog prolazi jer je vjera hod, nasljedovanje. [...]

Nažalost, može nam se dogoditi ono što čitamo

u evanđeljima: »On prođe između njih i ode.« Jedna je to od najtužnijih rečenica Novoga zavjeta.

Prođe i ode. Nisu ga uhvatili i nisu ga zaustavili. Nitko to nije izrekao bolje od sv. Joba: »Ide pored mene, a ja ga ne vidim; evo, on prolazi, ja ga ne opažam.«

Uskrs je prijelaz, a ne zalaz, Uskrs je iseljavanje, a ne useljavanje. Cijelu smo se korizmu trudili oko prijelaza, trudili smo se učiniti *transitus* - prijelaz od sebe samih prema Kristu. U korizmi smo nastojali iseliti se iz sebe i naseliti se kod Gospodina. A sada nam se može dogoditi da u vazmenom vremenu počinjemo zalaziti k sebi i useljavati se opet kod sebe. Umjesto da u vazmenom vremenu nastojimo još više prelaziti iz svojega starog života u novi život u Kristu, umjesto da se iselimo još više iz sebe i ovoga svijeta i naselimo se kod Krista, mi zalazimo u stari život, useljavamo se onamo odakle smo se htjeli iseliti. Varamo se ako mislimo da se Uskrs slavi silazeći s križa. Krist ne bi uskrsnuo da je sišao s križa, nego je uskrsnuo jer je ostao na križu. Tako i mi. Uskrsloga Gospodina slavimo tako što ne silazimo s križa, a to znači da se Uskrs događa na križu, u stalnom prelaženju i iseljavanju iz sebe prema Kristu. Pogledajmo kako nas Pismo poučava o tom prijelazu i iseljavanju.

Emaus: uhvatiti Boga koji prolazi

1. Bog stoji, ali zbog nas prolazi. On stoji u sebi, a u ljubavi prelazi k nama. U Starom zavjetu Bog se objavljuje kao Bog prijelaza, prijelaza od sebe k stvorenju. Bog stvara čovjeka da i on bude prijelaz: od sebe prema Bogu, od muškarca prema ženi, od žene prema muškarcu, od bližnjega prema bližnjemu. Bog iseljava iz sebe tako što poziva Abrahama, Mojsija, Davida, proroke, tako što zove cijeli izraelski narod. Bog se u ljubavi iseljava jer se želi naseliti kod čovjeka. Sveti iseljenici, Abraham, Mojsije, David, proroci, iseljavaju se iz sebe, postajući iseljenici, stranci, došljaci u ovom svijetu te se naseljavaju kod Boga.

2. Bog stoji, ali zbog nas prolazi. Bog prolazi jer želi da vjerujemo u njega tako što izlazimo iz sebe i krećemo za njim. Bog prolazi jer je vjera hod, nasljedovanje. Kao što je Mojsije vidio prolazećega Boga iza leđa, tako i mi možemo vidjeti Boga koji prolazi samo ako mu stane iza leđa u nasljedovanju, samo ako idemo za njim, pokušavajući ga uhvatiti i više ne pustiti, kako čitamo u Pjesmi nad pjesmama. Bog prolaza želi biti uhvaćen i zaustavljen. Nažalost, može nam se dogoditi ono što čitamo u evanđeljima: »On prođe između njih i ode.« Jedna je to od najtužnijih rečenica Novoga zavjeta. Prođe i ode. Nisu ga uhvatili i nisu ga zaustavili. Nitko to nije izrekao bolje nego sv. Job: »Ide pored mene, a ja ga ne vidim; evo, on prolazi, ja ga ne opažam.«

3. Dvojica učenika na putu su prema Emausu. Doživjeli su divan prijelaz i čudesno iseljavanje dok su bili sa živim Isusom, ali sada žele ponovno zaći u staro, useliti se onamo iz čega su bili iselili, jer su s Kristovom smrću izgubili svaku nadu: »A mi se nadasmo da je on onaj koji ima otkupiti Izraela.« Putem razgovaraju i raspravljaju o Kristu. Razgovor i rasprava o Kristu pokazuje njihovu ljubav prema Gospodinu. U grčkom izvorniku za glagol razgovarati koristi se riječ *ὁμιλέω*. Dakle, držali su takoreći »homilije«, propovijedali su o Kristu, bio im je na usnama. I bili su takoreći teolozi, raspravljali su, diskutirali o Isusu Kristu. Upravo u tom trenutku prilazi im Isus. Oni su prijelaz i iseljavanje iz sebe. I zato su privukli Gospodina.

4. No, »prepoznati ga, bijaše uskraćeno njihovim očima«. Razgovarati o Kristu i raspravljati o njemu nije dovoljno. Znae o kome se samo razgovara i raspravlja? O mrtvima! Postoji opasnost da se cijela vjera – a čini se da je to danas gorući problem Crkve – svede na razgovor i raspravu o Mrtvacu, o mrtvom Kristu. A tako se živoga, uskrsloga Krista, koji prelazi i prolazi, ne može opaziti, ne može ga se ni uhvatiti ni zaustaviti. Krist tada ostaje mrtvac, odnosno stranac: »Zar si ti jedini stranac?« Mrtvac, stranac je Isus učenicima jer im je stran u srcu, ostali su samo na razgovoru i na raspravi o njemu. Zapravo, Krist je onakav kakav nam je u srcu. Ako je Krist mrtvi stranac iznutra, on je mrtvi stranac i izvana, u Pismu, nauku, u bližnjima. Dokle god je on mrtvac, stranac u srcu, sve će nam ostati mrtvo i strano spram njega. Ostatak ćemo možda vrhunski pripovjedači i pametni raspravljajući o Kristu, ali o mrtvom i stranom Isusu Kristu, prema kojem ne prelazimo i kod kojega se više ne naseljavamo.

5. Učenici se počinju mijenjati u onom trenutku kada počinju razgovarati s tim Strancem. Postaju drukčiji kada dopuštaju Strancu, Isusu Kristu, da on njima govori po Pismu: »Počevši tada od Mojsija i svih proroka, protumači im što u svim Pismima ima o njemu.« Sve dok ne pustimo Svetomu pismu da ono živo govori nama, ne ćemo ni početi razgovarati s Isusom, ne ćemo poželjeti zaustaviti, uhvatiti, zadržati Krista koji prolazi. Nažalost, malo je onih koji pristupaju Svetomu pismu da ono njima govori, da ono s njima razgovara, jer većina samo razgovara i raspravlja o Pismu. A tako ostaju »bezumni i srca spora«. Koliko god netko bio uman i hitar u spoznaji Pisma, ako mu Pismo ne govori i ako ne razgovara s njim, Krist ne razgovara s takvim, taj ostaje bezuman i spora srca: Krist mu je i mrtvac i stranac.

6. »A on kao da htjede dalje.« Svaki put kod ove rečenice ostanem bez daha! Isus Krist Bog je koji prolazi, ali on prolazi da ne prođe, on prolazi da bude zaustavljen, zadržan, uhvaćen. Istinska ljubav uvijek se događa u prolazu, iznenada, nenametljivo. Prolaz budi žudnju za zaustavljanjem. Bog nas je također stvorio prolaznim da se u prolaznosti ovoga života, dok prolazimo jedni pokraj drugih, zaustavljamo i ostajemo jedni kod drugih. Neprolazni Bog učinio se prolaznim da ga u ljubavi zaustavimo. Ah, Bog prolazi, a mi ga ne opažamo, prolaze i naši bližnji, a mi ih ne opažamo. Prolazimo i mi, a nitko nas ne

Krist je onakav kakav nam je u srcu. Ako je Krist mrtvi stranac iznutra, on je mrtvi stranac i izvana, u Pismu, nauku, u bližnjima. Krist ostaje isti, ali se mijenja onoliko koliko se mi mijenjamo. [...] Koliko god netko bio uman i hitar u spoznaji Pisma, ako mu Pismo ne govori i ako ne razgovara s njim, Krist ne razgovara s takvim, taj ostaje bezuman i spora srca: Krist mu je i mrtvac i stranac.

Caravaggio, Učenici Emausa, 1606.

Bog prolazi, a mi ga ne opažamo, prolaze i naši bližnji, a mi ih ne opažamo. Prolazimo i mi, a nitko nas ne opaža u ovom svijetu. I može se dogoditi da nam i ovaj prolazni život prođe, a da se ni kod koga ne zaustavimo, da ne prijeđemo, da se ne iselimo iz sebe k drugomu. [...] Spoznati Gospodina može se samo ako nas Gospodin tako hrani sobom da nas pretvara, preobražava u sebe. Istinski se spoznaje Gospodina samo ako cijeli naš život postane jedna euharistijska pretvorba: nas u njega.

opaža u ovom svijetu. I može se dogoditi da nam i ovaj prolazni život prođe, a da se ni kod koga ne zaustavimo, da ne prijeđemo, da se ne iselimo iz sebe k drugomu. Učenici pak hvataju Stranca, Isusa Krista. Osjećaju u njegovoj blizini, u toj »večeri i danu na izmaku« ovoga života, u njemu prolaznom oni slute Neprolaznoga, neprolazno. A tko da ostane ravnodušan spram Kristovih riječi, njegovih djela, njegove nježnosti, dobrote, praštanja, njegove šutljive i strpljive smrti. A tko da ostane ravnodušan spram njegova uskrsnuća, njegova poniznog načina ukazivanja, ukazivanja na način prolaza iz ljubavi, u kojem nam daje dotaknuti neprolazno

u prolaznom? Tko ne bi poželio zaustaviti i zadržati takvoga Boga! Do vjere se ne dolazi shvaćajući razumom, nego prihvaćanjem čuda koje je veće od razuma. Vjera nije čudesna ako se shvaća razumom. Vjerujemo, jer se dogodilo čudo nad čudima, čudo Božje ljubavi: Isus Krist uskrsnuo je i kao Uskrsli prelazi k nama, prolazi pokraj nas da ne prođe pokraj nas. To čudo nad čudima ne možemo shvatiti, nego ga možemo jedino misliti polazeći od drugih čuda vjere. Čudo se u vjeri misli drugim čudima, vjera je mišljenje Čuda drugim čudima.

7. Uskrsli se dao uhvatiti učenicima, Neprolazni je dopustio da ga zaustave prolazni ljudi. Htio je proći da ne prođe, samo da bi učenici počeli »navaljivati«, da bi ga »prisilili« (*παρεβιάσαντο*), samo da bi se u njima pojavila silovitost ljubavi. Ali tek kad su počeli blagovati s Kristom, otvorile su im se oči i prepoznali su ga. Krist prestaje biti stranac u našem srcu tek kad počinjemo euharistijski blagovati zajedno s njim. Stoga je spoznaja vjere euharistijska spoznaja: spoznati Gospodina može se samo ako nas Gospodin tako hrani sobom da nas pretvara, preobražava u sebe. Istinski se spoznaje Gospodina samo ako cijeli naš život postane jedna euharistijska pretvorba: nas u njega. I nakon te euharistijske preobrazbe nije više moje ja ono koje spoznaje Gospodina, nego Gospodin je taj koji u meni spoznaje samoga sebe: »Ne živim više ja, nego u meni živi Krist.«

8. No, u tom trenutku Gospodin opet iščezava. I tako se vraćamo na početak. Gospodin se prepoznaje po tome što prolazi da ne prođe, nego biva uhvaćen. Ali, Gospodin se prepoznaje po tome što uvijek prolazi i prođe, i ne biva uhvaćen. U ovom svijetu Gospodin je uvijek u prijelazu i prolazu, potrebno je uvijek iznova razgovarati i raspravljati o njemu, uvijek iznova razgovarati s njim i uvijek iznova euharistijski se hraniti njime. Dakle, hvatati ga možemo samo kao Prolaznoga, Neuhvatljivoga, a to znači hvatati ga možemo samo tako što ga ne hvatamo. A hvatanje u ne-hvatanju jest ljubav, jer u ljubavi se hvata i ne hvata Ljubljenoga, hvata ga se tako što ga se ne hvata. Ljubljeni se

izmiče puštajući nas da »ostanemo bez daha«, da nam se »duša još više raznježi« (*anima mea liquefacta est*), da pobudi u nama još veću žudnju za njim: »Otvorih dragomu svom, ali on se već bijaše udaljio i nestao. Ostala sam bez daha kad je otišao.« (Pj 5,6) I dokle god takvog, prolaznoga Gospodina hvatamo tako što ga ne hvatamo, on je uskrsl, živi Bog, Bog koji će jednom, na koncu povijesti, sve nas uhvatiti, sve nas k sebi uglaviti, kada će Bog biti sve u svemu. Nažalost, za mnoge kršćane Krist je mrtav, za neke je mrtav jer su se umislili da su njega, Prolaznoga, uhvatili jednom zauvijek, a za neke jer ga Prolaznoga ne žele uhvatiti. Prvi su lažno pobožni, a drugi lažno ponizni, jedni i drugi su u sebi, bez prijelaza i bez iseljavanja.

Trs i loze: vinopije, a ne vodopije

9. Rekli smo da se Čudo, Isus Krist, treba misliti njegovim drugim čudima. Tako se i čudo u Emausu treba (šire) misliti drugim čudom, a to je prisposoba o trsu i lozi koju nam Crkva stavlja na razmatranje u ovom vazmenom vremenu. To je čudo spasonosno i opasno, kao što je i svaki dar spasonosan i opasan: dar posjedujemo samo tako što on nas posjeduje. Zato se jako radujemo, ali i jako bojimo darova: ništa nas tako ne veseli kao dar, jer nas ništa ne veseli kao milost, *gratia* darivatelja koja je utisnuta u daru, ali nas ništa tako ne plaši kao dar, jer nas darivatelj istim darom najviše posjeduje. U tome je sva drama vjere i nevjere. Zato je razumljivo da mnogi ne žele vjerovati, osjećaju da nema ničega spasonosnijeg, ali i ničega opasnijeg od vjere: u vjeri se ne prima bilo što kao dar, nego samoga Boga! A što li može biti spasonosnije negoli posjedovati Boga. I opet, što li može biti opasnije negoli da nas Bog posjeduje. Vjera je zato rizik, ona je odvažnost u prihvaćanju opasnosti, vjera je traganje za spasenjem u opasnosti. Zato je Kristovo spasenje uvijek opasno, ali ta opasnost jedino donosi spasenje.

10. To je vidljivo na primjeru slike trsa i loze. Pročitajmo pozornost Kristove riječi: »Kao što loza ne može donijeti roda sama od sebe, ako ne oстане na trsu, tako ni vi ako ne ostanete u meni. Ja sam trs, vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda. Uistinu, bez mene ne možete učiniti ništa.« Čudo plodnosti kršćanskoga života događa se po cijenu da sami od sebe ne možemo ništa! Vjera je prihvaćanje najveće moguće ovisnosti od koje se veća ne može misliti: kao što loza prima sok od trsa, živi od trsa, tako i vjernik. Što god vjernik čini, on ništa, ama baš ništa ne čini sam, nego sve čini Krist u njemu. S Trsom, Kristom, mogu mnogo, a bez Trsa, Krista, nisam ništa i ne mogu ništa. Osjećate li kako je to sve jako opasno za naš ego: naš ego bi se ipak, barem ponekad, ako već ne uvijek,

[...] dar posjedujemo samo tako što on nas posjeduje. Zato se jako radujemo, ali i jako bojimo darova: ništa nas tako ne veseli kao dar, jer nas ništa ne veseli kao milost, gratia darivatelja koja je utisnuta u daru, ali nas ništa tako ne plaši kao dar, jer nas darivatelj istim darom najviše posjeduje. U tome je sva drama vjere i nevjere. Zato je razumljivo da mnogi ne žele vjerovati, osjećaju da nema ničega spasonosnijeg, ali i ničega opasnijeg od vjere: u vjeri se ne prima bilo što kao dar, nego samoga Boga! [...] Vjera je zato rizik, ona je odvažnost u prihvaćanju opasnosti, vjera je traganje za spasenjem u opasnosti. Zato je Kristovo spasenje uvijek opasno, ali ta opasnost jedino donosi spasenje.

Ja sam trs, vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda.

Spasenje u Kristu moguće je samo ako prihvatimo opasnoga Boga, Isusa Krista koji nam kazuje da smo bez njega ništica, nula, i da jedino zajedno s njim možemo donijeti mnogo ploda. [...] Ne samo da je potrebno pricijepiti se uz Krista da, kao ništice, donosimo ploda, nego trebamo biti spremni da nas Otac pritom još i orezuje. Eto, zato je Uskrs događaj spasenja u opasnosti. Bez opasnosti, nema uskrsnoga spasenja. Samo tako što prihvatimo da smo ništa u sebi, da bez Krista ne možemo ništa, da smo potrebiti spasonosnoga krvarenja-orezivanja, možemo u Kristu postati plodni.

i barem malo htio opustiti i reći sebi i svima: »To je *moj* plod!«; »To sam *ja* učinio!«; »Ja sam po sebi već *nešto*!« I duh ovoga svijeta zavodi nas na takvu pomisao, govori nam da je vjera u Krista, da je Crkva opasna zajednica za naš ego, ali tako opasna da se u njoj ne krije spasenje, nego propast. Đavao nam neprestance šapće kako nas Bog ne samo slikom stabla spoznaje dobra i zla – jer tu se još Bog nije tako »spleo« s čovjekom – nego slikom trsa i loze želi potpuno podjarmiti: daje nam veliki dar, ali da nas tim darom naveliko želi posjedovati. Zato je uskrsnuće za đavla jako opasno, odnosno vjera u Uskrsloga. Jer, dok Gospodin nije uskrsnuo, nije postojala mogućnost trsa i loze, mogućnost takvoga opasnog sjedinjenja Boga i čovjeka, takve divne isprepletenosti Boga i čovjeka, u kojoj smo potpuno oteti đavlu, gdje ništa više ne možemo sami. Mrtvi Bog nije opasan Bog, ali uskrsli Bog, Bog trsa i loze, opasan je Bog i za đavla i za sve njegove sluge u ovom svijetu.

11. Spasenje se za nas vjernike krije upravo u prihvaćanju te opasnosti. Spasenje u Kristu moguće je samo ako prihvatimo opasnoga Boga, Isusa Krista koji nam kazuje da smo bez njega ništica, nula, i da jedino zajedno s njim možemo donijeti mnogo ploda. Štoviše, od nas se zahtijeva da se pritom izručimo i opasnomu Ocu. Jer, Otac treba orezivati naše težnje kad pokušavamo biti nešto bez njega, Otac nas zarezuje i podsjeća nas da smo bez Krista ništice: »Svaku koja rod donosi, čisti da više roda donese.« Dakle, ne samo da je potrebno pricijepiti se uz Krista da, kao ništice, donosimo ploda, nego trebamo biti spremni da nas Otac pritom još i orezuje. Eto, zato je Uskrs događaj spasenja u opasnosti. Bez opasnosti, nema uskrsnoga spasenja. Samo tako što prihvatimo da smo ništa u sebi, da bez Krista ne možemo ništa, da smo potrebiti spasonosnoga krvarenja-orezivanja, možemo u Kristu postati plodni. Najveće je spasenje u najvećoj opasnosti i najveća je radost u najvećoj muc: »To sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna.«

12. Skoro da bi bilo i dosta govora o opasnosti, ali ipak postoji još jedna opasnost pred koju nas stavlja Gospodin u ovo vazmeno vrijeme: »Ako tko ne ostane u meni, izbace ga kao lozu i usahne. Takve onda skupe i bace u oganj te gore.« Uh, slika loze sada je još opasnija: loza je korisna samo za dvije stvari: da donosi plod ili da gori. I mi smo kao loze ili za plodno spasenje, ili za vječni oganj! Tako već i sada živimo: ili čuvamo svoj život za sebe, a u stvarnosti samo dobro gorimo, u sebi nesretni, besplodni; trudimo se biti nešto, a nismo ništa; ili pak gubimo svoj život za Krista, priznajemo da smo ništa, a u Kristu postajemo sve. U sigurnosti nalazimo propast, a u gubljenju života – opasnosti spasenje.

13. Još se ovdje ne ćemo oprostiti od trsa i loze. Naime, mi smo kršćani vinopije, a ne vodopije. U prvim su se stoljećima pojavili heretici koji su zabranjivali vino, htjeli su koristiti samo vodu u euharistiji, htjeli su takoreći biti vodopije, ali ne vinopije. No, mi smo kršćani vinopije, Krist nam je ostavio sama sebe u prilici vina. Biti pijani Kristom, znači biti tako posjedovani, obuzeti Kristom da više ne

raspoložemo sobom, nego Krist, Vino, raspolaže nama i živi u nama. To je trijezna pijanost, jer čovjek pritom ne gubi razum, ali je ipak pijanost, jer čovjek biva izdignut iznad svojega razuma. U toj trijeznoj pijanosti čovjek prima drugu žudnju ljubavi za Bogom, osjeća u sebi daleko plemenitiju strast za Bogom. Ta druga žudnja za Bogom nastaje iz stvarnoga dodira Isusa Krista. Duša je dirnuta Kristom i njime opijena, obuzeta, klonula u sebi te izdignuta iznad sebe, tako da sve zemaljsko smatra ništavnim.

Opuštenost, *super-homo* i sumnje u vjeri

14. Do toga Kristova dodira ne dolazi se toliko naporom, koliko opuštenošću, puštanjem da Krist obuzima i oduzima dušu za sebe. Iz toga slijedi da se vrhunska spoznaja Isusa Krista događa kao opuštenost. Opuštenost je danas gotovo nemoguća krjepost jer se svi držimo svojega vlastitog ja, odveć smo vodopije, oni koji misle da se do Krista dolazi isključivo »vodom«, a to znači napetim egom koji si je sve uredio prema svojim vlastitim pravilima. Sve je tako lijepo uređeno (izvršavanje radnih, moralnih, crkvenih obveza), a sve tako napeto. Sve je tako savršeno, a tako dosadno, jer nema uskrsloga Krista. Sve je tako savršeno, a tako teško, jer nema lakoće Kristove milosti. Teška duhovnost, teška teologija, sve teško. Da, vodopije smo, prenapeti, grčeviti i nesposobni da se opušteno prepustimo Gospodinu da on raspolaže nama. Zato smo nesposobni i za onu spomenutu drugu žudnju ljubavi za Bogom, i u duhovnosti i u teologiji.

15. Ta nas misao dovodi do još jedne važne poruke, do poruke da je čovjek stvoren da bude *super-homo*, nad-čovjek. Konkretno to znači da će čovjek pronaći sebe samo ukoliko bude prelazio iznad sebe, ukoliko se bude nalazio iznad sebe. To iznad čovjeka jest Bog. Čovjek je stvoren da bude Bog. Pogubne su za čovjeka dvije krajnosti. Prva je krajnost da čovjek želi ostati čovjekom. Tada čovjek ne samo da ostaje čovjekom, nego pada ispod samoga sebe. Druga je krajnost da čovjek svojim silama želi postati *super-homo*, nad-čovjek. I u tom slučaju opet pada ispod sebe, postaje karikatura samoga sebe. Stoga čovjek može postati *super-homo*, nad-čovjek jedino po Isusu Kristu koji je i Bog i čovjek. Uskrs je proslava velikoga dara koji smo primili, a to je da po Kristovoj milosti svatko može biti sada nad-čovjek: biti iznad sebe, biti iznad sebe u Bogu. Da, uskrsnuće je dar istinskoga *biti iznad*, iznad sebe u Bogu po Isusu Kristu. Divan je dar Kristova uskrsnuća: umire čovjek u nama, a uskrisava Bog u nama. I tako se u Kristu konačno ostvaruje Pismo: »Vi ste bogovi i svi ste sinovi Višnjega.«

16. To što smo sada već u Isusu Kristu *super-homines*, nad-ljudi, i to zahvaljujući

Uskrsnuće je dar istinskoga biti iznad, iznad sebe u Bogu po Isusu Kristu. Divan je dar Kristova uskrsnuća: umire čovjek u nama, a uskrisava Bog u nama.

Caravaggio, *Tomina nevjera*, 1602.

*Svako uskrsno vrijeme
ovdje na zemlji jest
samo sjena uskrsnoga
vremena u vječnosti.
Slavimo ovaj Uskrs
da mislimo na vječni
Uskrs, gdje ćemo
potpuno prijeći iz sebe
k Gospodinu, gdje ćemo
se potpuno iseliti iz sebe
i naseliti se kod njega.*

milosti, i dalje ostajemo grješni, krhki i tjelesni, i dalje se borimo sa sobom, s vlastitim težnjama koje nas vuku da budemo ispod sebe. U nama se pojavljuju sumnje. To nas ne smije iznenaditi jer nam sva evanđelja – što nas možda zbunjuje i iznenađuje – govore neprestance o sumnjama učenika kod Kristovih ukazanja. Vrhunac je njihove sumnje sumnja apostola Tome. Poznata je misao, a rijetko kad protumačena, da je nama vjernicima »više koristila sumnja Tome Apostola nego vjera drugih učenika«. Zašto? Sumnja je kod svih učenika, a tako i kod Tome Apostola, znak Čuda, Isusa Krista. Kod Isusa Krista sve je čudo, a to znači onkraj razuma, izvanredno, iznenađujuće: i njegovo utjelovljenje, i njegove riječi, i njegova djela, i njegova smrt, a nadasve njegovo uskrsnuće. I tko ne bi u sve to sumnjao? Da nije bilo sumnje, da su svi vjerovali bez sumnje, to bi bio znak da se u Isusu Kristu uopće nije dogodilo čudo, čudo uskrsnuća. Uostalom, zato i sv. Josip sumnja. I on sumnja jer osjeća da se ovdje događa nešto čudesno, izvanredno, iznenaadni Božji prodor u svijet koji dovodi u pitanje čovjekov razum. Zato je i Josipova sumnja blagoslovljena sumnja, ona je znak istinitosti Kristova utjelovljenja.

17. Sumnje su sastavni dio vjere, nema vjere bez sumnje. Štoviše, vjera dolazi iz sumnje, ali ona je i pobjednica sumnje. Sumnje se u vjeri ne pobjeđuju dokazima, nego čudima, tako što se Čudo uspoređuje s još većim čudima: kad sumnjaš u jedno čudo, počni motriti druga čuda, još veća čuda u Isusovu životu! Toma Apostol pobjeđuje svoju sumnju glede čuda Kristova ukazanja prihvaćanjem još većega čuda, a to je da smije dodirivati Neprolaznoga u prolaznom, Boga u tijelu. Od sumnje si, dakle, najbolje oslobođen tako što si otvoren za čudo, tj. neprestance iznad sebe, u ekstazi, u ekscesu duha. U tom smislu usudio bih se reći da Blažena Djevica Marija nije nikad sumnjala jer je njezin duh bio stalno iznad nje same, od svojega začeca ona je *super-homo*. Ona je takoreći navikla živjeti u sferi onoga iznad čovjeka, pri Čudu, u Božjem svijetu, i zato joj Božje utjelovljenje nije bilo tako strano da je u njoj budilo sumnju.

18. I time privodimo kraju ova razmatranja o uskrsnom Gospodinu, o Čudu koje smo tumačili drugim čudima iz njegova života. Vidjeli smo da Uskrs od nas zahtijeva da prijeđemo iz sebe prema Bogu, da se iselimo iz sebe i naselimo kod Boga, da živimo iznad sebe u Bogu. Svako uskrsno vrijeme ovdje na zemlji jest samo sjena uskrsnoga vremena u vječnosti. Slavimo ovaj Uskrs da mislimo na vječni Uskrs, gdje ćemo potpuno prijeći iz sebe k Gospodinu, gdje ćemo se potpuno iseliti iz sebe i naseliti se kod njega. Ovdje smo još u prijelazu, u selidbi i radujemo se što nas čeka bolja domovina od ove domovine, Domovina na nebesima. A prijelaza i selidbe nema bez patnje, bez križa. Sjetimo se početne misli: varamo se ako mislimo Uskrs slaviti silazeći s križa. Uskrsli Krist šalje učenike u svijet, a to znači u patnju. Kao što je Otac poslao svojega Sina da u patnjama ovoga svijeta uskrsne od mrtvih, tako smo i mi poslani da u patnjama ovoga svijeta uskrisavamo od mrtvih. ■

Liturgijski prostor kroz teme vazmenih nedjelja

MARIO KOPJAR

Prostori svakodnevnog života definirani su po svojoj prirodi, formi, materijalu, položaju, funkcionalnosti i drugim strukturama po kojima su kao takvi prepoznatljivi. Prema nizu određenih detalja poprimaju svoj identitet. Prostori, iako nam se možda na prvu čine našim umjetnim okruženjem, dio su našeg prirodnog integriteta u kojem se naš život kreće i na neki način oblikuje. Sve to možemo primijetiti ili ne. Stvarnost ne primjećujemo (ili vrlo rijetko) ako na prostor gledamo kao neprostor, tj. anonimni prostor svakodneвно posjećen od strane velikog broja ljudi, poput raznih infrastruktura brzog ili javnog prijevoza (autoceste, kolodvori, aerodromi), trgovačkih centara, hotelskih lanaca... Iako anoniman, da bi se pristupilo u taj prostor, paradoksalno, potrebna je putovnica, kreditna kartica, karta za vožnju. Trend brzog načina života u posljednje nas vrijeme sve više odvaja od normalnog – prirodnog načina gledanja na stvarnost oko nas, na prostor koji nas okružuje, a koji zbog nerijetke indifferencije gubi i svoju kartu identiteta. Potrebno je stoga svjesno vratiti se prostoru koji nam daje osjećaj sigurnosti, jedinstvenosti, originalnosti, otvorenosti, blizine. S ovog stajališta, koje nas veže uz društvenu strukturu i gibanja u prostoru, želimo razmotriti prostor u koji ulazimo kao društvena bića, ali s ciljem promjene prostora svoje nutrine, vlastitog »ja«.

Ulaz u liturgijski prostor trebao bi biti prijelaz iz sebe ka Gospodinu, stoga se, u nastavku ovog promišljanja, želimo smjestiti u liturgijski prostor uz njegova žarišta koja nas povezuju s temama vazmenih nedjelja pred nama. To su teme jedinstvenog hoda i susreta sa Živim, Uskrsnulim u liturgijskim žarištima ispovjedaonice, krstionice, predsjedateljskog mjesta, ambona i oltara. Možda si rijetko posvećujemo ove teme koje su nit vodilja ovog našeg promišljanja, no njihov redoslijed nas podsjeća na red liturgijskih slavlja.

Kao prvo polazište, želimo se spomenuti samo osnovnih konotacija o Crkvi (κοινωνία) i crkvi (liturgijska zgrada, hram). S obzirom na hram ističemo da je to sama Crkva; drugim riječima, okupljanje vjernika stvara hram u kojem živi Duh Sveti.

Njegova nas prisutnost poziva na zajedništvo (κοινωνία) koje je potpuno u utjelovljenom Sinu kao u hramu u kojem prebiva božanstvo u svojoj punini. Zajednica članova mističnog tijela, kojoj je glava Krist, zajednica je koja pripada Gospodinu (1) koji ju je otkupio svojom krvlju. (Kunzler, M., *La liturgia della Chiesa*, Milano, 1996.)

(1) »Pojam Crkve kao tijela Kristova znači da je ona područje Krista, područje Kristove vlasti. Ona je sam Krist koji kao novi Adam u sebe dovodi svoje svojim otkupiteljskim djelom, kad kao Praotac za njih i nad njima radi, a da ne uništava njihovu sadašnju jedincatu osobnost, sjedinjujući ih u sebe u krštenju u najuže pneumatsko-realno zajedništvo smrti i života. U Gospodnjoj večeri pak on se stalno daje svojoj zajednici i omogućuje joj da neprestance doživljava i realizira svoje jedinstvo kao jedno tijelo s njim i međusobno.«

(Neuenzeit P., Das Herrenmahl, München, 1960.)

(2) Zajednica Isusovih vjernika je pravi subjekt liturgijskih slavlja i obreda, pri čemu se naglašava aktivno sudjelovanje vjernika u liturgijskim činima. Između zajednice koja slavi i objekta u kojem se slavi postoji duboka veza, jer upravo zajednica okupljena u Isusovo ime stvara i oblikuje arhitekturu same crkve kao objekta u kojem se vide značajni tragovi osobne vjere zajednice.

Unutrašnjost prostora ispovjedaonice, Župna crkva sv. Nikole u Koprivnici, M.K.

Budući da je Krist obećao svojim osobnu prisutnost u zajedništvu s Ocem i s Duhom, prostor u kojem se okuplja Crkva u realističnom je smislu »dom Božji«.

Na taj je način, kroz povijesna razdoblja, Crkva na različite načine nastanjivala svoje prostore, pokazujući tako i svoje samorazumijevanje veličajući Gospodina, koji u Duhu ujedinjuje svoje s Bogom Ocem.

Vrijeme nakon II. vatikanskog koncila donosi nam nova promišljanja o prostoru koji se, prije polariziran od longitudinalne (uzdužne) točke, perspektivno prema oltaru sada mora transformirati u sustav transverzalnih (poprečnih) prostornih odnosa, kako bi u prostoru liturgijskog slavlja na najizravniji mogući način bili povezani vjernici i oltar, koji je nova osnova sakralnog prostora. Oltar kao takav, prema liturgijskoj reformi, u dinamičnom je odnosu s ostalim liturgijskim žarištima, tj. ambonom, predsjedateljskim mjestom, krstionicom i ispovjedaonicom. Važno je naglasiti kako svaka ideja o prostoru mora polaziti od žive konfiguracije stvarnosti, pa tako i sakralne prostore treba smatrati živim »oblikom«, a nikada praznom formom koja će naknadno biti ispunjena potrebnim predmetima za liturgiju. Liturgija je djelovanje čitave zajednice (SC 26). Odatle proizlazi da je liturgijski prostor izraz liturgijskog djelovanja, a ne vjerske pasivnosti. Po svojoj prirodi ona je akcija, čin ispunjen od Boga u odnosu prema čovjeku i od strane čovjeka usmjerenog da prihvati svojega Boga. Referentne točke su: liturgijsko djelovanje kao djelo Kristova tijela (prisutnost) i kao spomen.

Zajednica Isusovih vjernika je pravi subjekt liturgijskih slavlja i obreda, pri čemu se naglašava aktivno sudjelovanje vjernika u liturgijskim činima. Između zajednice koja slavi i objekta u kojem se slavi postoji duboka veza, jer upravo zajednica okupljena u Isusovo ime stvara i oblikuje arhitekturu same crkve kao objekta u kojem se vide značajni tragovi osobne vjere zajednice.

Sve to otvara jasnu viziju sakralnog prostora, prije svega prostora kao znaka obnovljenog svijeta i same zajednice kao prostora, s važnošću operativnih mjesta u liturgijskoj dvorani koja podrazumijeva liturgijska žarišta. (2)

Na početku ovog promišljanja usredotočit ćemo se na prva liturgijska žarišta, krstionicu i ispovjedaonicu, prema temama druge vazmene nedjelje, nedjelje Božjeg milosrđa, i treće vazmene nedjelje koja potiče na propovijedanje obraćenja i otpuštenja grijeha.

Krstionica i ispovjedaonica – prostori Božjeg milosrđa

S obzirom na krstionicu, prostor Božjeg milosrđa, sjetimo se da je krštenje učinak objave Božje riječi koja je naviještana u svakoj prilici bila ona zgodna ili nezgodna, jer samo onaj koji je primio riječ Gospodnju, u vjeri u Isusa Krista se i krstio te je tako postao članom Crkve koja se okupljala oko

oltara kako bi izvršila Kristovu zapovijed i pričestila se njegovim tijelom i krvlju (Augé, M., *Liturgia*, Cinisello Balsamo (MI), 2003). Zbog toga krstionica, koja se prije nalazila izvan objekta crkve, bila je uglavnom mjesto posredovanja između vanjskog svijeta i crkve u kojem su vjernici vidjeli početak svog spasenja i Božjeg milosrđa (Gatti, V., *Liturgia e Arte. I luoghi della celebrazione*, Bologna, 2001). Danas obred krštenja djece (OBP) kaže da »Krstionica, ili mjesto gdje krsno vrelo provire ili stoji, neka služi jedino za sakramenat krštenja i neka bude posve dolično; tu se naime iz vode i Duha Svetoga nanovo rađaju kršćani. Bilo da se nalazi u nekoj kapeli, u crkvi ili izvan crkve, bilo u nekom dijelu crkve naočigled vjernicima, krstionica mora biti tako uređena da omogućava sudjelovanje mnogih. Nakon vazmenog vremena dolikuje da se uskrсна svijeca časno čuva u krstionici, kako bi se prilikom krštenja na njezinu plamenu mogle lako zapaliti svijeeće krštenika. Obredi koji se kod krštenja obavljaju izvan krstionice odvijat će se na različitim mjestima u crkvi koja su pogodnija za veći broj prisutnih ili za različite dijelove krsne službe.« (OBP, 25 i 26).

Što se tiče arhitekture prostora u kojem je smješten krsni zdenac, ističemo da je struktura prostora usko povezana s vodom kao glavnim elementom života. Dok Bog nije dao vodu na zemlju, nije bio moguć nikakav život, čak ni biljni (Post 2,5). Sve dok je čovjek živ, budući da je on sam kombinacija praha i vode, trajnosti i promjene, voda je vrlo bitan dio njegovog bića. (Kaplan, A., *Le acque dell'Eden*, Roma, 1996.) Ako je voda dakle po svojoj prirodi u funkciji života, i njezina prisutnost u liturgijskom prostoru ima veliku važnost, tj. djelovanje (Aldazábal, J., *Simboli e gesti. Significato antropologico biblico e liturgico*, Torino-Leumann, 1988.).

U samom obredu krštenja važno je istaknuti uranjanje u vodu. Po pravu se može upotrijebiti obred uranjanja koji je prikladniji za označavanje sudionništva u Kristovoj smrti i uskrsnuću, a tako i obred polijevanja. Uranjanjem, u sakramentalnoj vezi, postajemo sudionici u Kristovoj smrti i uskrsnuću te prelazimo iz smrti grijeha u život. Ako je izuzeto uranjanje to ne umanjuje polijevanje krštenika jer ono se isto tako čini uranjanjem posude u blagoslovljenu vodu koja se pritom ispunja vodom kojom se polijeva krštenik. Na taj način i tu se ispunja forma uranjanja koja je vrlo bitna u simboličkom izrazu samog sakramenta: »...Krstenjem smo dakle zajedno s njime ukopani u smrt da kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života.« (Rim 6, 3-4).

Na kraju ovog kratkog osvrtu na temu krstionice želimo naglasiti njezinu povezanost s dva vrlo važna liturgijska žarišta, a to su ambon i oltar. (3) Obrednik navodi: »Bilo da je krstionica odijeljena od crkvene

Ispovjedaonica smještena kod ulaza u liturgijski prostor, Župna crkva sv. Nikole u Koprivnici, M.K.

(3) *Kratkim promišljanjem o ovom žarištu Božjeg milosrđa želimo istaknuti prirodu i položaj krstionice iz koje proistječu dimenzije i proporcije koje se tiču povezanosti s ambonom i oltarom. Iz tog razloga naglašavamo da po prirodi krstionica »...mora biti nepomična i neka uvijek bude umjetnički izrađena od prikladnog i prirodnog materijala. Neka u njoj blista čistoća i neka bude takva da katekumeni mogu uroniti ako se krsti uranjanjem. Radi što potpunijeg znaka, krstionica se može izraditi tako da voda teče kao iz pravog izvora. Osim toga, neka se uredi da se voda po potrebi može i ugrijati.« (OB, 837)*

Po položaju, »krstionica, ili mjesto gdje krsno vrelo provire ili stoji, neka služi jedino za sakrament krštenja i neka bude posve dolično; tu se naime iz vode i Duha Svetoga nanovo rađaju kršćani. Bilo da se nalazi u nekoj kapeli, u crkvi ili izvan crkve, bilo u nekom dijelu crkve naočigled vjernicima, krstionica ima biti uređena tako da omogućuje sudjelovanje mnogih.« (OBP, 25) Osim toga, krstionice moraju biti povezane s ambonom i oltarom. (OB, 930)

Predsjedateljsko mjesto – katedra.
Katedrala Uznesenja BDM
na nebo u Varaždinu, M.K.

dvorane, tako da se u njoj mogu cjelovito slaviti krsni obredi, bilo da se krsni zdenac nalazi u samoj crkvenoj dvorani, sve neka se tako raspoređi da bude jasno kako je krštenje povezano s riječi Božjom i s euharistijom, koja predstavlja vrhunac kršćanske inicijacije.« (OB, 835)

U ovom prostoru Božjeg milosrđa naglašavamo bitnu činjenicu, a tiče se veze između krstionice i mjesta pokore – ispovjedaonice koja se uvijek mora naći na otvorenom mjestu liturgijskog prostora (ne skrivena) i kao takva tu pronalazi svoj integritet, jer smo po krštenju mistično Tijelo Kristovo, a po sakramentu pomirenja obnovljeni i očišćeni od grijeha. Obred blagoslova u tom pogledu naglašava da »Sjedište za slavljenje sakramenta pokore, postavljeno u crkvi, bolje ističe da je ispovijed i odrješenje od grijeha liturgijski čin koji pripada tijelu Crkve i usmjeren je obnovljenom sudjelovanju braće u žrtvi Krista i Crkve.« (OB, 930)

Predsjedateljsko mjesto – prostor u službi Dobroga Pastira

Nastavljajući svoj hod, krećemo se s ovih mjesta na treće liturgijsko žarište vezano uz temu četvrte vazmene nedjelje, nedjelje Dobrog Pastira, Vječnog Pastira koji po svojim službenicima vodi Crkvu.

Prije samog promišljanja o novom liturgijskom žarištu, ističemo kako narod Božji, koji se okuplja na misi, ima organsku i hijerarhijsku strukturu koja se artikulira u raznim službama i aktivnostima svakog pojedinog dijela slavlja: (OURM, 294).

Ova organska i hijerarhijska struktura izražava se prije svega i predstavlja kroz naše treće liturgijsko žarište, koje se postavlja na dnu prezbiterija. To je mjesto predsjedanja.

Predsjedateljsko mjesto (predsjedateljska stolica) izražava službu onoga koji vodi zajednicu kao njezin sastavni dio i predsjedava slavljem u osobi Krista, jasno podsjećajući na sliku Kristova mjesta (sjedišta) kao poglavara Crkve. Postavljanje predsjedateljske stolice u središte apsida vidljivo podsjeća na Krista koji je prisutan među svojim koji su okupljeni u njegovo ime, iščekujući ga u njegovu eshatološkom dolasku. Kristova prisutnost ostvaruje se u «osobi službenika» (AAS 56 i 57).

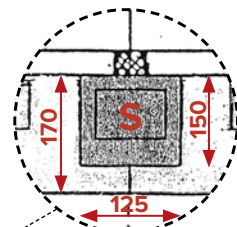
U ulozi predsjedatelja želimo naglasiti uzvišenost te službe. Zapravo, u zajednici je važno služenje. Iz tog razloga predsjedateljsko mjesto mora biti vidljivo i blizu vjernicima, što također »više ističe aktivnu ulogu koju ima predsjedatelj«, tj. onoga koji predsjedava liturgijskim slavljem, a s te udaljenosti (blizu vjernika, gdje je postavljena stolica) može pomoći zajednici, pa je stoga i služba.

Od velike je važnosti naglasiti horizontalni položaj predsjedateljskog mjesta u odnosu na zajednicu, koji pomaže dijaloškoj funkciji između ostalih liturgijskih žarišta u prostoru umjesto vertikalnog položaja koji podrazumijeva stolicu, dobro vidljivu u apsidijalnom dijelu prostora, a što pogoduje kontemplativnom slavlju (Gatti, V., *Liturgia e Arte. I luoghi della celebrazione*, Bologna, 2001). Iz tog razloga, ovo mjesto mora biti postavljeno na takav način da se liturgijski čini, kojima se s toga mjesta predsjedava, mogu realizirati na najprikladniji način s optičkog i akustičkog stajališta.

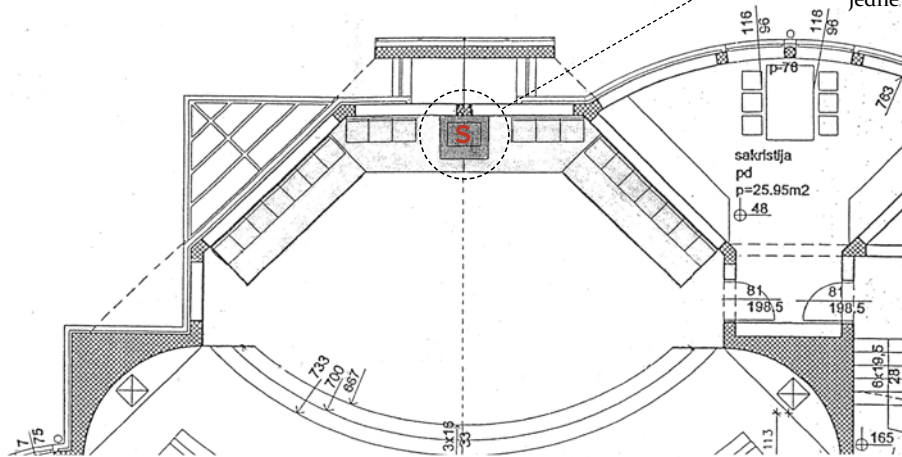
To se na poseban način odnosi na uvodne i završne obrede mise, budući da biskup (svećenik) mora predsjedati sa sjedišta, kao i tijekom liturgije Riječi, predsjedatelj tu ima svoje mjesto i s njega može izreći homiliju.

Ovdje je dobro naglasiti i potrebu za mjestima sjedenja za službenike i ministrante, koja ne trebaju biti direktno artikulirana (povezana) s predsjedateljskim mjestom, nego postavljena na način da se, s predsjedateljskim mjestom, vežu (vidljivi kontinuitet sjedenja) za mjesta vjernika (zajednica okupljena oko svog pastira). (4)

(4) Rezimirajući promišljanje o predsjedateljskom mjestu ističemo njegovu važnost, tj. službu onoga koji vodi zajednicu vjernika i predsjedava slavljem u osobi Isusa Krista. I ovdje, kao i u dosadašnjim promišljanjima želimo naglasiti važnost prirode i položaja mjesta predsjedanja. Tako predsjedateljsko mjesto mora biti jedinstveno. Svatko pri tomu treba izbjegavati formu trona, koja je rezervirana samo za biskupa. (OURM, 310)

S – Sjedište predsjedatelja povišeno je za visinu jedne stepenice tj. 15 cm.

Projekt s istaknutim mjestom predsjedatelja i suslavitelja.

(5) Ovdje naglašavamo da je za dostojanstvo ambona primjereno da komentatori, pjevači i animatori zborna svoje zadatke ne obavljaju s ambona, već se mora osigurati mjesto smješteno između prostora naroda i prezbitarija, za upozorenja koja daje đakon, za komentatore, animatore glazbe itd.

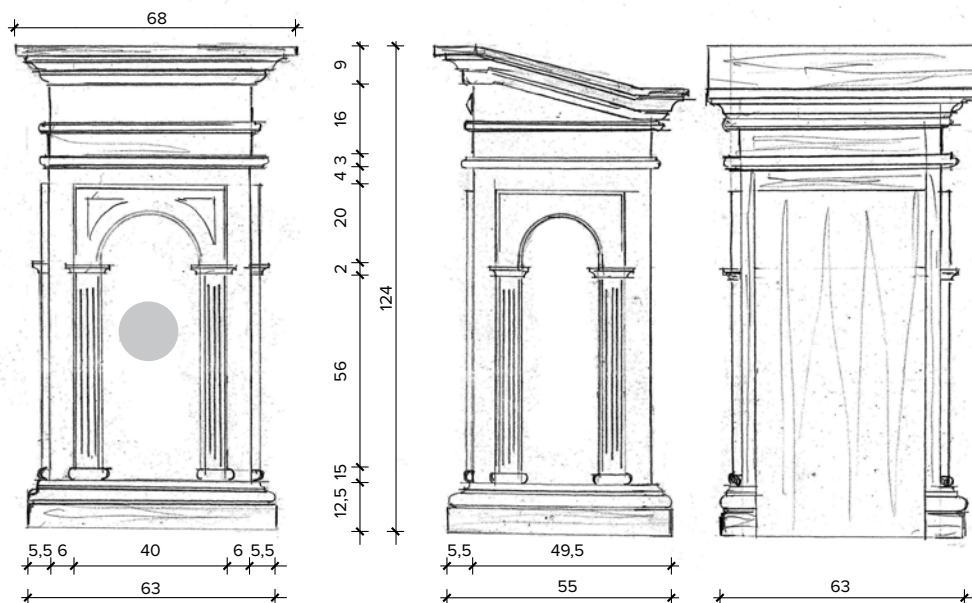
(Varaldo, G., La Chiesa casa del Popolo di Dio. Liturgia e Architettura, Torino-Leumann, 1974.)

S obzirom na udaljenosti u prostoru, predsjedateljsko mjesto, kao i ostala liturgijska žarišta koja spominjemo u ovom našem hodu kroz liturgijski prostor, zahtijeva određenu prostranost za dinamiku procesije (na početku liturgijskog slavlja), za prolaz do ambona i oltara (u nastavku), kao i prolaz do same stolice - predsjedateljskog mjesta), koje se mora znati izvesti udobno, jednostavno i dostojanstveno (Varaldo, G., La Chiesa casa del Popolo di Dio. Liturgia e Architettura, Torino-Leumann, 1974.).

Ambon – prostor djelatne ljubavi

Prema temi pete vazmene nedjelje u središtu su Isusove zadnje riječi na posljednjoj večeri, dakle riječi oporuke po kojima smo pozvani da čujemo i razumijemo njegove riječi. To su riječi ljubavi koje se pretvaraju u služenje. Po plodovima koje donosimo vide se rezultati kakvi smo njegovi učenici. Od velike je važnosti naglasiti ovo liturgijsko žarište, tj. ambon s kojeg se naviješta Riječ. Ovo mjesto nalazi se u »blizini zajednice«, u prostoru koji se već razlikuje po uzdignuću u prezbitariju u odnosu prema lađi crkve, tj. liturgijskoj auli (dvorani), kako bi se potaknulo na slušanje i moglo vidjeti onoga koji čita čitanja, izriče propovijed i molitvu vjernika. Ovim se prostorom naglašava važnost Božje riječi. (5)

Govoreći o ambonu kao liturgijskom žarištu, koji svoje mjesto nalazi u prezbitariju, ističemo odnos između dva stola odnosno između stola riječi i stola kruha (ambona i oltara), gdje štovanje Svetog pisma i tijela Gospodnjeg pronalazi odgovarajući izraz u odnosu »koji ljudi imaju sa stolom Riječi i kruha«. To je izraženo na način da se ambon

Projekt ambona, M.K.

arhitektonski i prostorno usklađuje s oltarom (Wohlmuth, J., *Tavola del pane, tavola della parola*, in AA.VV., *L'ambone*, Magnano (BI), Edizioni Qiqajon, 2006.).

S obzirom na strukturu ambona, naglašava se važnost da osim što (po svojoj prirodi) bude visoko mjesto »po mogućnosti umjetnički ukrašeno, koje odgovara dostojanstvu Božje riječi«, također je važno da sa svojim položajem kao liturgijsko žarište može dobro služiti u liturgijskim slavljinama. Iz tog razloga potrebno je voditi posebnu brigu oko toga da čitači imaju dovoljno svjetla za čitanje, kao i oko tehničkih pomagala današnjeg vremena kako bi vjernici mogli lako čuti ono što se naviješta.

Ambon kao mjesto navještaja Riječi prema svojoj prirodi i položaju također određuje proporcije i dimenzije s obzirom na ostala liturgijska žarišta i cijeli prostor. To znači da se po prirodi zahtijeva da mjesto navještaja Riječi bude visoko, stabilno, s određenom širinom, dobro obrađeno i dekorirano tako da odgovara dostojanstvu Božje riječi, usklađeno arhitektonski i prostorno s oltarom.

Prema poziciji, mjesto Riječi - ambon, mora biti tako smješteno da može spontano izazvati pažnju vjernika, da vjernici dobro čuju i vide službenika koji naviješta Božju riječ.

S ovog promišljanja zaustavljamo se na središnjem liturgijskom žarištu s kojim nas povezuje tema šeste vazmene nedjelje, tj. tema najveće zapovijedi, da ljubimo jedni druge. Ova tema je nastavak pete vazmene nedjelje, što ukazuje i na vezu ova dva liturgijska žarišta, ambona i oltara.

Oltar – prostor proslavljenog Boga

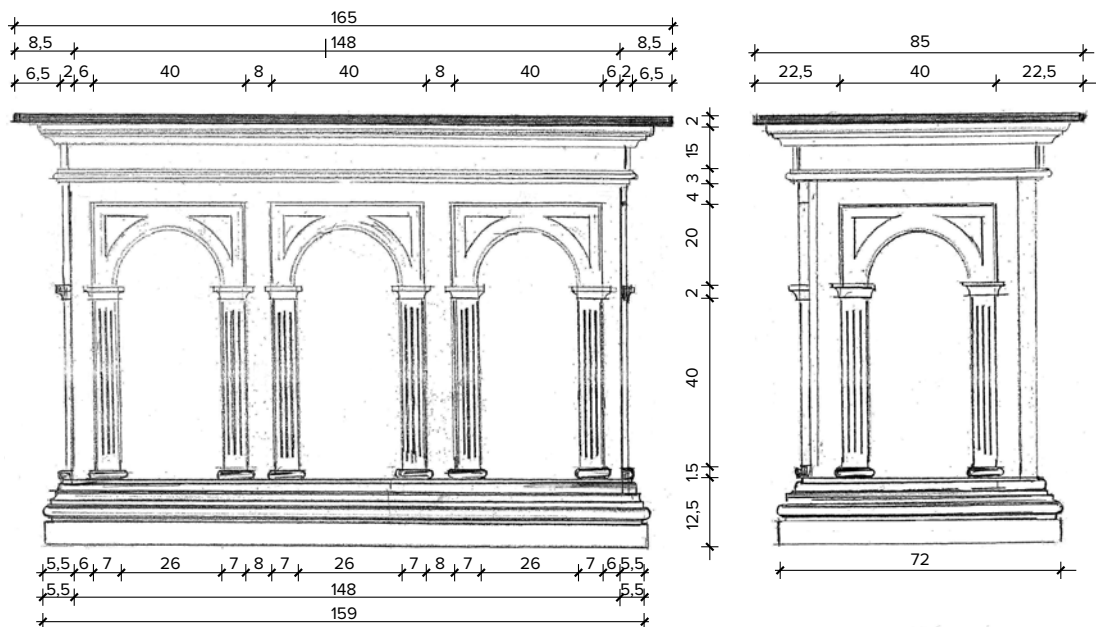
Prva točka koju ćemo razmotriti vidi oltar kao mjesto žrtve i stol gozbe. Oko stola se okupljaju djeca Crkve, kako bi dala slavu Bogu i pričestila se tijelom i krvlju Kristovom. Stoga je u crkvama oltar »središte djelovanja milosti«, središte zahvaljivanja koje se ostvaruje po euharistiji (Cyrillus Alexandrinus, *De adoratione in spiritu et veritate*, IX: PG 68, 647.).

Budući da se vjernici odnosno Crkva okupljaju oko stola, dolazimo do druge točke koja kameni oltar vidi kao znak oltara – Crkve. Ako je pravi oltar Krist, glava i učitelj, članovi njegova tijela i njegovi učenici također su duhovni oltar. Ovakvo tumačenje donose nam crkveni oci – Ignacije iz Antiohije, (Ignazio d'Antiochia, *Ai Romani* 2, 2: SCH 10, Paris 1958.) Polikarpo iz Smirne (Policarpo di Smirne, *Ai Filippesi* 4, 3: SCH 10, Paris 1958.) i Grgur Veliki. (Gregorio Magno, *Homiliarum in Ezechielam* II, 10, 19: PL 76, 1069).

Iz tog razloga oltar mora biti i prema tradicionalnoj uporabi i simbolički po mogućnosti od kamena ili plemenitog materijala. U tom pogledu crkvenih otaca i tradicije također ističemo kvadratni oblik, o kojem Simeon Solunski govori kako je oltar kvadratnog oblika jer s njega su se hranile i uvijek se hrane četiri strane svijeta; visok i okrenut prema nebu jer njegovo otajstvo je visoko i nebesko,

(6) S obzirom na Kristovu žrtvu ističemo i praksu polaganja relikvija ispod oltara, što znači da se prilikom posvete oltara ugrađuju moći svetaca, s time da se oltar posvećuje samo Bogu. »Oltare ne postavljamo nijednome mučeniku nego samome Bogu mučenika, premda na spomen mučenika.«

(Contra Faustum, XX, 21; PL 42, 384)

Projekt oltara, M.K.

koji sa svime nadilazi zemlju (Simeone di Tesselonica, *De sacro templo* 133, PG 15, 341.).

Odavde krećemo prema našoj trećoj točki, naglašavajući da je oltar sam Krist. To znači da se u Kristu ispunja otajstvo oltara, drugim riječima cijela povijest, svi prinosi, žrtve, molitve, hvalospjevi. Krist je na sebe uzeo teret čitavog čovječanstva te prinijevši sebe, podnio žrtvu jednom zasvagda za sve nas.

S obzirom na Kristovu žrtvu ističemo i praksu polaganja relikvija ispod oltara, što znači da se prilikom posvete oltara ugrađuju moći svetaca, s time da se oltar posvećuje samo Bogu. »Oltare ne postavljamo nijednome mučeniku nego samome Bogu mučenika, premda na spomen mučenika.« (*Contra Faustum*, XX, 21; PL 42, 384)

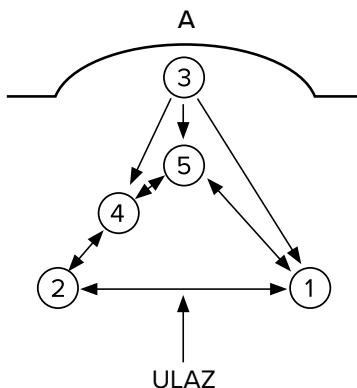
No isto tako treba paziti da se na oltarnu menzu ne stavljaju svetačke relikvije (6) kad se narodu izlažu na čašćenje. (*ODEA*, 83, 4)

S ove tri točke istaknuli smo važnost oltara kao mjesta žrtve i stol gozbe, znak oltara – Crkve (za koju je kršćanin duhovni oltar) te da je oltar sâm Krist.

Po prirodi oltar mora biti jedinstven kako bi bio vidljiv centar oko kojeg se okuplja zajednica. Može biti nepomičan ili pomičan, od prirodnog kamena i to jednoga komada, ali prema mišljenju Biskupskih konferencija može se koristiti i druga materija koja je čvrsta i umjetnički oblikovana.

Prema položaju oltar mora biti okrenut prema ljudima, s prostorom oko njega koji omogućava da se lako kreće oko njega samoga, što se dakle odnosi na njegove proporcije i dimenzije s obzirom na cijeli prostor.

Ovim kratkim hodom kroz sakralni prostor uz liturgijska žarišta, vođeni temama vazmenih nedjelja, promatrali smo sakralni prostor kojemu ove teme odgovaraju i samim sadržajima liturgijskog prostora, kao i redovitim koracima aktivnog sudjelovanja u liturgijskim slavljinama. Ipak, kako i u ovim kratkim promišljanjima tako i u redovitim promišljanjima o liturgijskom prostoru, naročito kod gradnji i adaptaciji sakralnih prostora, važno je istaknuti kako nikada razne teme ne smiju tumačiti liturgijske prostore, nego liturgijski prostori, sa svojim žarištima moraju iz sebe govoriti o temama povijesti spasenja sa središtem cijele povijesti čovječanstva koje je Krist. ■

- A - APSIDA
1 - KRSTIONICA
2 - ISPOVJEDAONICA
3 - PREDSEDJATELJSKO MJESTO
4 - AMBON
5 - OLTAR

○ Brojevi označavaju redovite korake aktivnog sudjelovanja u liturgijskim slavljinama.
→ Strelice upućuju na veze između liturgijskih žarišta.

Smještaj liturgijskih žarišta u prostoru.

LITURGIJSKI KALENDAR

TRAVANJ

11 N **DRUGA VAZMENA NEDJELJA. NEDJELJA BOŽJEGA MILOSRĐA.**

12 P Svagdan: Dj 4, 23-31; Ps 2,1-3.4-9; Iv 3,1-8

13 U Svagdan; *ili: Sv. Martin I., papa i mučenik*
Dj 4,32-37; Ps 93,1-2.5; Iv 3,7b-15

14 S Svagdan: Dj 5,17-26; Ps 34,2-9; Iv 3,16-21

15 Č Svagdan: Dj 5,27-32; Ps 34,2.9.17-20; Iv 3,31-36

16 P Svagdan: Dj 5, 34-42; Ps 27, 1.4.13-14; Iv 6, 1-15

17 S Svagdan: Dj 6,1-7; Ps 33,1-2.4-5.18-19; Iv 6,16-21

18 N **TREĆA VAZMENA NEDJELJA**

19 P Svagdan: Dj 6,8-15; Ps 119,23-24.26-27.29-30; Iv 6,22-29

20 U Svagdan: Dj 7,51 – 8,1a; Ps 31,3c-4.6.7b.8a.17.21ab;
Iv 6,30-35

21 S Svagdan; *ili: Sv. Anzelmo, biskup i crkveni naučitelj*
Dj 8,1b-8; Ps 66,1-3a.4-7a; Iv 6,35-40

22 Č Svagdan: Dj 8,26-40; Ps 66,8-9.16-17.20; Iv 6,44-51

23 P Svagdan; *ili: Sv. Juraj, muč.; Sv. Adalbert, biskup i muč.*
Dj 9,1-20; Ps 117,1-2; Iv 6,52-59

24 S Svagdan; *ili: Sv. Filip Sigmaringenski, prezbiter i mučenik*
Dj 9,31-42; Ps 116,12-17; Iv 6,60-69

25 N **ČETVRTA VAZMENA NEDJELJA**

26 P Svagdan: Dj 11,1-18; Ps 42,2-3; 43,3-4; Iv 10,1-10

27 U Svagdan; *ili: Bl. Ozana Katorska, djeвица*
Dj 11, 19-26; Ps 87,1-3.4-5.6-7; Iv 10,22-30

28 S Svagdan; *ili: Sv. Petar Chanel, prezbiter i mučenik;*
sv. Ljudevit Marija Grignon Montfortski, prezbiter
Dj 12,24 – 13,5a; Ps 67,2-3.5-6.8; Iv 12,44-50

29 Č **SV. KATARINA SIJENSKA, djeвица i crkvena naučiteljica,**
blagdan: vl: 1lv 1,5–2,2; Ps 103,1-4.8-9.13-14.17-18a;
Mt 11,25-30

30 P Svagdan; *ili: Sv. Pio V., papa:* Dj 13,26-33; Ps 2,6-11; Iv 14,1-6

SVIBANJ

1 S Svagdan; *ili: sv. Josip Radnik:* Dj 13,44-52; Ps 98,1-4;
Iv 14,7-14; *ili od spomendana:* Post 1,26-2,3
(*ili:* Kol 3,14-15.17.23-24), Ps 90,2-4.12-14.16; Mt 13,54-58

2 N **PETA VAZMENA NEDJELJA**

3 P **SV. FILIP I JAKOV, apostoli, blagdan:** vl.: 1Kor 15,1-8;
Ps 19,2-5; Iv 14,6-14

4 U Svagdan; *ili: Sv. Florijan, mučenik i suzaštitnik Zagrebačke nadbiskupije:* Dj 14,19-28; Ps 145,10-13b.21; Iv 14,27-31a

5 S Svagdan: Dj 15,1-6; Ps 122,1-5; Iv 15,1-8

6 Č Svagdan: Dj 15,7-21; Ps 96,1-3.10; Iv 15,9-11

7 P Svagdan: Dj 15,22-31; Ps 57,8-12; Iv 15,12-17

8 S Svagdan: Dj 16,1-10; Ps 100,1b-3.5; Iv 15,18-21

9 N **ŠESTA VAZMENA NEDJELJA**

10 P Svagdan; *ili: Bl. Ivan Merz:* Dj 16,11-15; Ps 149,1-6a.9b;
Iv 15,26 – 16,4a

11 U Svagdan: Dj 16,22-34; Ps 138,1-3.7c-8; Iv 16,5-11

12 S **SV. Leopold B. Mandić, prezbiter, spomendan**
od dana: Dj 17,15.22 – 18,1; Ps 148,1-2.11-14; Iv 16,12-15

Druga vazmena nedjelja

11. travnja 2021.

ULAZNA PJESMA

Kao novorođenčad
žudite za duhovnim,
nepatvorenim mlijekom,
da po njemu uzrastete
u spasenje, aleluja.
(1Pt 2, 2)

ZBORNA MOLITVA

Bože vječnog milosrđa,
ti svake godine vazmenim
slavljem užiješ vjeru svog
svetog naroda. Umnoži
u nama milost, da sve
dublje shvaćamo što je
krst koji nas je oprao;
što je duh koji nas je
nanovo rodio; što je krv
koja nas je otkupila.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Primi, molimo, Gospodine,
prinos svojih vjernika.
Oni su se priznanjem
vjere i krštenjem nanovo
rodili: daj da postignu
vječno blaženstvo.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Prinesi ruku i opipaj
gdje bijahu čavli,
i ne budi nevjeran
nego vjeran, aleluja.
(lv 20, 27)

POPRIČESNA MOLITVA

Svemogući Bože,
daj da pričest vazmenog
otajstva trajno djeluje
u našoj duši. Po Kristu.

Prvo čitanje Dj 4, 32-35

Jedno srce i jedna duša.

Čitanje Djela apostolskih

U mnoštva onih što prigriše vjeru bijaše jedno srce i jedna duša. I nijedan od njih nije svojim zvao ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše zajedničko. Apostoli pak velikom silom davahu svjedočanstvo o uskrsnuću Gospodina Isusa i svi uživahu veliku naklonost. Doista, nitko među njima nije oskudijevao jer koji bi god posjedovali zemljišta ili kuće, prodavali bi ih i utržak donosili i stavljali pred noge apostolima. A dijelilo se svakomu koliko je trebao.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 118, 2-4.16ab-18.22-24

Pripjev Zahvaljujte Gospodinu jer je dobar, jer je vječna ljubav njegova!

Neka rekne dom Izraelov:

»Vječna je ljubav njegova!«

Neka rekne dom Aronov:

»Vječna je ljubav njegova!«

Svi koji se Gospodina boje neka reknu:

»Vječna je ljubav njegova!«

Gospodnja se uzdignu desnica,

Gospodnja se proslavi desnica!

Ne, umrijeti neću, nego živjeti

i kazivati djela Gospodnja.

Kaznom teškom kaznio me Gospodin,

ali me smrti ne preda.

Kamen koji odbaciše graditelji

postade kamen zaglavni.

Gospodnje je to djelo:

kakvo čudo u očima našim!

Ovo je dan što ga učini Gospodin:

kličimo i radujmo se njemu!

Drugo čitanje 1lv 5, 1-6

Što je od Boga rođeno, pobjeđuje svijet.

Čitanje Prve poslanice svetoga Ivana apostola

Ljubljeni: Tko god vjeruje: »Isus je Krist«, od Boga je rođen. I tko god ljubi roditelja, ljubi i rođenoga. Po ovom znamo da ljubimo djecu Božju: kad Boga ljubimo i zapovijedi njegove vršimo. Jer ljubav je Božja ovo: zapovijedi njegove čuvati. A zapovijedi njegove nisu teške. Jer sve što je od Boga rođeno, pobjeđuje svijet. I ovo je pobjeda što pobjeđuje svijet: vjera naša. Tâ tko to pobjeđuje svijet ako ne onaj tko vjeruje da je Isus Sin Božji? On, Isus Krist, dođe kroz vodu i krv. Ne samo u vodi nego – u vodi i krvi. I Duh je koji svjedoči jer Duh je istina.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije Evanđelja Iv 20, 29

Jer si me vidio, Toma, povjerovao si, govori Gospodin:
blaženi koji ne vidješe, a vjeruju.

Evanđelje Iv 20, 19–31

Nakon osam dana dođe Isus, stane u sredinu i reče:

»Mir vama!«

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

Uvečer toga istog dana, prvog u tjednu, dok su učenici u strahu od Židova bili zatvorili vrata, dođe Isus, stane u sredinu i reče im: »Mir vama!« To rekavši, pokaza im svoje ruke i bok. I obradovaše se učenici vidjevši Gospodina. Isus im stoga ponovno reče: »Mir vama! Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas.« To rekavši, dahne u njih i kaže im: »Primate Duha Svetoga. Kojima otpustite grijehe, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im.«

Ali Toma zvani Blizanac, jedan od dvanaestorice, ne bijaše s njima kad dođe Isus. Govorili su mu dakle drugi učenici: »Vidjeli smo Gospodina!« On im odvrati: »Ako ne vidim na njegovim rukama biljeg čavala i ne stavim svoj prst u mjesto čavala, ako ne stavim svoju ruku u njegov bok, neću vjerovati.«

I nakon osam dana bijahu njegovi učenici opet unutra, a s njima i Toma. Vrata bijahu zatvorena, a Isus dođe, stade u sredinu i reče: »Mir vama!« Zatim će Tomi: »Prinesi prst ovamo i pogledaj mi ruke! Prinesi ruku i stavi je u moj bok i ne budi nevjeran nego vjeran.« Odgovori mu Toma: »Gospodin moj i Bog moj!« Reče mu Isus: »Budući da si me vidio, povjerovao si. Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!«

Isus je pred svojim učenicima učinio i mnoga druga znamenja koja nisu zapisana u ovoj knjizi. A ova su zapisana da vjerujete: Isus je Krist, Sin Božji, i da vjerujući imate život u imenu njegovu.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	555	Gospodin slavno uskrsnu
Otpjevni psalam:	527	Zahvaljujte Gospodinu
Prinosna:	237	Mir svoj, o Bože
ili:	239-240	Danas Isus
Pričesna:	542.2	Prinesi ruku
ili:	544	Na gozbu Kralja Jaganjca
Ili:	273-274	Ja sam s vama
Završna:	558.1 i 3	Pobjedni dan slavimo

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, s pouzdanjem se utecimo nebeskom Ocu koji svojom milošću daruje da po vjeri u njega postanemo jedno srce i jedna duša. Recimo zajedno:

Daruj nam svoj mir, Gospodine!

1. Daruj svojoj Crkvi mir u ovim teškim i nemirnim vremenima kako bi s pouzdanjem i čvrstom vjerom nadišla sve nedaće današnjice, molimo te.
2. Svetog Oca Franju, sve biskupe i svećenike osnaži snagom Duha Svetoga te im udijeli hrabrost u naviještanju Kristova uskrsnuća, molimo te.
3. Podaj svim ljudima otvoreno srce za bližnje kako bi svoja dobra nesebično dijelili s potrebitima u nevolji te na taj način svjedočili tvoju prisutnost, molimo te.
4. Učvrsti vjeru svima koji su zbog životnih problema i poteškoća klonuli duhom te im podari otvoreno srce za prihvaćanje križa koji vodi k Uskrsu, molimo te.
5. Svim pokojnicima udijeli vječni mir te ih privedi u nebesko zajedništvo s tvojim Sinom, molimo te.

Nebeski Oče, milostivo pogledaj na naše molitve i obdari nas svojim mirom kako bismo s pouzdanjem kročili zemaljskim putovima kojima nas privodiš svome Uskrsu. Po Kristu Gospodinu našem.

Mir vama!

Živimo u vremenu neprestanih ratova i napetosti. Naše televizijske vijesti i novine pune su strašnih slika nemira i nasilja nad nedužnim stanovništvom. Obuzima nas strah zbog zaraznih bolesti koje se nemilo šire našim svijetom. Unatoč znanstvenog i tehničkog napretka koji je čovjek ostvario i koji mu je omogućio bolji standard života, čovječanstvo proživljava neprestani strah nad onim što mu sutrašnji dan može donijeti. U takav kontekst našeg svakidašnjeg života dolazi uskrsli Isus i progovara iste riječi koje je progovorio prvoj kršćanskoj zajednici: »Mir vama!«

Jedan od prvih darova koje uskrsli Gospodin daje svojoj kršćanskoj zajednici jest mir. Današnje evanđelje kaže da su apostoli u strahu od Židova zatvorili vrata jer su se bojali da ne bi završili slično kao što je završio Isus na križu. U tu njihovu konkretnu situaciju preplašenosti, straha i zbunjenosti ulazi Isus i donosi svoj mir. Čini se kao da je naša današnja situacija Crkve vrlo slična toj prvotnoj. Zbog svih optužbi koje današnja Crkva proživljava, kao da smo se svi mi stisnuli u neki kutak ovoga svijeta, čvrsto zatvorili vrata pred svojim neprijateljima, te čekamo rasplet naše situacije. Bojimo se da ne bi bili postavljeni na sramotni stup ovoga društva, jednako tako kao što je bio postavljen na sramotni križ naš Gospodin, Isus Krist prije dvije tisuće godina. U takvu situaciju straha i preplašenosti pred »izvanjskim neprijateljem«, dolazi Isus i blago progovara: »Mir vama!« Isus ne oslobađa svoje apostole od neprijateljstva svijeta, od nezgodnih ljudi koji su nanosili nemir prvoj kršćanskoj zajednici, već daruje svoj mir kako bi prva kršćanska zajednica bila sposobna izdržati sva neprijateljstva te hrabro posvjedočiti svojim životom za uskrslog Gospodina. Isto želi Isus učiniti i nama, kršćanima sadašnjeg trenutka. Ne želi nas osloboditi od naših izvanjskih neprijatelja, već nam želi dati smireno srce. Kršćani sa smirenim srcem spremni su prihvatiti neprijateljske izazove te svojim životom posvjedočiti drugim ljudima

Eugeniusz Kazimirowski, Milosrdni Isus, 1934.

koji ne pripadaju Crkvi i zauzimaju neprijateljski stav prema Crkvi da je Isus uskrsnuo i da je jedini Gospodin ovoga svijeta.

Mir koji Isus donosi svojoj zajednici ne odnosi se samo na smireno srce u odnosu prema ljudima izvana, već u sebi uključuje i mir same kršćanske zajednice. Isus želi da oni koji pripadaju kršćanskoj zajednici u svome zajedništvu doživljavaju mir i smirenje, jer se posljedice prihvatanja vjere u uskrsnuće moraju vidjeti u konkretnom životu kršćanske zajednice. Najljepše nam to opisuje današnje prvo čitanje ovim riječima: »U mnoštvu onih što prigriše vjeru bijaše jedno srce i jedna duša.« (Dj 4,32). Naši nedjeljni sastanci moraju odražavati ovu stvarnost. Čovjek koji je prihvatio istinu o Isusovom uskrsnuću te istinu o Isusovom oproštenju ne može živjeti drukčije u zajednici s drugim ljudima, a da ne prizna da su oni njegova braća i sestre, osobito oni koji isto tako vjeruju u Isusovo uskrsnuće i u oproštenje grijeha. Ako se naše kršćanske zajednice dijele na bogate i siromašne, na školovane i neuke, na

stare i mlade, na crne i bijele, a ne proživljavaju duboko zajedništvo u kojem smo svi braća i sestre, onda smo daleko od prve kršćanske zajednice i od projekta koji Isus ima s današnjim kršćanima, jer On želi da u njegovim zajednicama vlada jedno srce i jedna duša.

Znak tog unutrašnjeg zajedništva i međusobnog bratstva i sestrinstva jest izvanjsko zajedništvo materijalnih dobara. Stoga, mnoge naše materijalne pomoći i različite druge inicijative kršćanskih zajednica u materijalnom pomaganju jednih drugima zapravo su znak unutrašnje povezanosti srdaca, što se već očitovalo u prvoj kršćanskoj zajednici kojoj su materijalna dobra bila zajednička. S druge strane, ako netko nekome krade i uzima sebi ono što mu ne pripada, a hvali se kršćanskim imenom, zapravo pokazuje da nema povezanosti srca, već sebičnost i lakomost vladaju takvim zajednicama ili pojedincima.

Evangelist Luka, koji piše Djela apostolska, veoma je osjetljiv za temu siromaštva s jedne strane i prekomjernog bogatstva s druge strane, koje može postati prepreka za nasljedovanje Isusa Krista. Luka se u svome Evanđelju i u Djelima apostolskim obraćao upravo takvoj zajednici, koja je obilovala materijalnim dobrima, te su vrlo često materijalna dobra bila razlog podjela i prepreka u nasljedovanju Isusa Krista. Slično se događa i u našem vremenu, da bogatije kršćanske zajednice i crkve prolaze kroz probleme velikih podjela, gdje samo bogatstvo postaje prepreka u nasljedovanju Isusa Krista, a ne pomoć pri naviještanju evanđelja. Tragove ovog problema pronalazimo kako u Lukinom evanđelju, tako i u Djelima apostolskim, a sljedeći tekstovi uvode nas u ovu problematiku: Lk 8,1-3; 19,8; Dj 4,32.

U Lk 8,1-3 evangelist govori o ženama koje su slijedile Isusa te posluživale od svojih dobara Isusu i apostolima, stavljajući ih kao primjer svojoj zajednici kojoj piše. Luka ih smatra pravim učenicama zato jer su spremne posluživati od svojih materijalnih dobara drugima. Upravo je to bilo u skladu s načinom života prve kršćanske zajednice, kako je opisano u Dj 4,32. Pisac koristi, naime, istu grčku gramatičku konstrukciju u Lk 8,1 i Dj 4,32:

Želim da svetkovina Milosrđa bude žutočište i zaklon svim dušama, osobito bijednim grješnicima. Toga dana bit će otvorene nutrine mojega milosrđa i ja ću izljevati mora milosti na duše koje se približe izvoru mojega milosrđa. Duša koja se ispovijedi i pričesti dobit će potpuni oprost od grijeha i kazni. Neka se ne boji približiti k meni niti jedna duša, makar joj grijesi bili poput purpura. Moje je milosrđe tako veliko da kroz čitavu vječnost ostaje neshvatljivo svakom razumu, bilo ljudskom, bilo anđeoskom. Sve što postoji izišlo je iz nutrine mog milosrđa. Svaka će duša u odnosu sa mnom čitavu vječnost razmatrati moju ljubav i milosrđe. Svetkovina milosrđa izvire iz moje nutrine i želim da se slavi u prvu nedjelju po Uskrsu. Čovječanstvo neće pronaći mira dok se ne obrati izvoru mojega milosrđa".

S. Marija Faustina Kowalska, Dnevnik, 699.

»...od svojih dobara«. U Lk 8,3 žene su im posluživale »od svojih dobara«, a u Dj 4,32 nije dan od njih nije zvao ništa vlastitim »od svojih dobara«, već su prodavali što su imali i utržak donosili i stavljali pred noge apostolima (usp. Dj 4,34-35).

Slično kao i žene u Lk 8,1-3 postupa i Zakej u Lk 19,8, jer on je spreman dati siromasima polovicu »od svojih dobara«, kako bi svima pokazao svoju spremnost za promjenu života, dok s druge strane bogati uglednik nije spreman podijeliti svoje bogatstvo i postati pravi Isusov učenik (usp. Lk 18,23).

Danas nitko od nas ne traži odricanje od svih materijalnih dobara u korist naše kršćanske zajednice, ali inicijative međusobnog materijalnog pomaganja unutar pojedine kršćanske zajednice te inicijative materijalnog pomaganja između različitih zajednica pokazuju ozbiljnost opredjeljenja za uskrslog Isusa.

Mladen Horvat

Treća vazmena nedjelja

18. travnja 2021.

ULAZNA PJESMA

Kliči Bogu sva zemljo,
opjevaj slavu imena
njegova, podaj mu hvalu
dostojnu, aleluja.
(Ps 66, 1-2)

ZBORNA MOLITVA

Bože, nek se tvoj narod
vazda raduje što si mu
obnovio mladost duha.
Vratio si mu dostojanstvo
svojih sinova i kćeri:
utvrdi ga u nadi da će
uskrsnuti. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Primi, Gospodine, darove
svoje raspjevane Crkve.
Ti si uzrok tolikom veselju:
daj da nam prijeđe
u vječnu radost.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Trebalo je da Krist trpi
i treći dan ustane od
mrtvih, i da se u njegovo
ime propovijeda obraće-
nje i otpuštenje grijeha
svim narodima, aleluja.
(Lk 24, 46-47)

POPRIČESNA MOLITVA

Pogledaj, Gospodine,
svoj narod. Ti si ga
obnovio otajstvima
vječnoga života:
daj mu da dostigne
slavu neraspadljivosti
u uskrsnuću tijela.
Po Kristu.

Prvo čitanje Dj 3, 13-15, 17-19

Začetnika života ubiste. Ali Bog ga uskrisi od mrtvih.

Čitanje Djela apostolskih

U one dane: Reče Petar narodu: »Bog Abrahamov, Izakov i Jakov-
ljevi, Bog otaca naših, proslavi slugu svoga, Isusa kojega vi predadoste
i kojega se odrekoste pred Pilatom kad već bijaše odlučio pustiti ga.
Vi se odrekoste Sveca i Pravednika, a izmoliste da vam se daruje ubo-
jica. Začetnika života ubiste. Ali Bog ga uskrisi od mrtvih, čemu smo
mi svjedoci.

I sada, braćo, znam da ste ono uradili iz neznanja kao i glavari vaši.
Ali Bog tako ispuni što unaprijed navijesti po ustima svih proroka: da
će njegov Pomazanik trpjeti. Pokajte se dakle i obratite da se izbrišu
grijesi vaši.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 4, 2.4.7-9

Pripjev: Obasjaj nas, Gospodine, svjetlom svoga lica!

Kad zazovem, usliši me, Bože, pravdo moja,
ti što me u tjeskobi izbavi:
smiluj mi se, usliši moju molitvu!

Znajte: Gospodin čudesno

uzvisuje prijatelja svoga;

Gospodin će me uslišiti kad ga zazovem.

Mnogi govore: »Tko će nam pokazati sreću?«

Obasjaj nas, Gospodine, svjetlom svoga lica!

Čim legnem, odmah u miru i usnem,

jer mi samo ti, Gospodine,

daješ miran počinak.

Drugo čitanje 1Iv 2, 1-5a

On je pomirnica za grijeha naše i svega svijeta.

Čitanje Prve poslanice svetoga Ivana apostola

Dječice moja, ovo vam pišem da ne grijehite. Ako tko i sagriješi, zago-
vornika imamo kod Oca – Isusa Krista, Pravednika. On je pomirnica
za grijeha naše, i ne samo naše nego i svega svijeta.

I po ovom znamo da ga poznajemo: ako zapovijedi njegove čuva-
mo. Tko veli: »Poznajem ga«, a zapovijedi njegovih ne čuva, lažac je,
u njemu nema istine. A tko čuva riječ njegovu, u njemu je zaista sa-
vršena ljubav Božja.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije Evanđelja usp. Lk 24, 32

Gospodine Isuse, otkrij nam Pisma;
ražari nam srce dok nam govoriš!

Evangelje Lk 24, 35-48

Trebalo je da Krist sve to pretrpi i treći dan uskrsne od mrtvih.

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Učenici su Isusovi pripovijedali što se dogodilo na putu i kako ga prepoznaše u lomljenju kruha. Dok su oni o tom razgovarali, stane Isus posred njih i reče im: »Mir vama!« Oni, zbunjeni i prestrašeni, pomisliše da vide duha. Reče im Isus: »Zašto se prepadoste? Zašto vam sumnje obuzimaju srce? Pogledajte ruke moje i noge! Ta ja sam! Opipajte me i vidite jer duh tijela ni kostiju nema kao što vidite da ja imam.«

Rekavši to, pokaza im ruke i noge. I dok oni od radosti još nisu vjerovali, nego se čudom čudili, on im reče: »Imate li ovdje što za jelo?« Oni mu pruže komad pečene ribe. On uzme i pred njima pojede.

Nato im reče: »To je ono što sam vam govorio dok sam još bio s vama: treba da se ispuni sve što je u Mojsijevu Zakonu, u Prorocima i Psalmima o meni napisano.« Tada im otvori pamet da razumiju Pisma te im reče: »Ovako je pisano: 'Krist će trpjeti i treći dan ustati od mrtvih, i u njegovo će se ime propovijedati obraćenje i otpuštenje grijeha po svim narodima počevši od Jeruzalema.' Vi ste tomu svjedoci.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	108	Kliči Bogu
ili:	547	Uskrsnim nam ovim danom
ili:	XXI	Na nebu zora rudi
Otpjevni psalam:		Obasjaj nas Gospodine (ŽV 4/2009)
Prinosna:	556	Krist iz groba ustade
ili:	XX	Isus usta slavni
Pričesna:	553	Uskrsnu Isus doista
	260	O da bude radost
Završna:	559.1 i 6	Nek mine, Majko

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, Otac nam je darovao svoga Sina kao pomirnicu za grijehе naše i grijehе cijeloga svijeta kako bismo se obratili i uzvjerovali. Okupljeni u ovom vazmenom vremenu utecimo se usrdnom molitvom. Recimo zajedno:

Smiluj nam se, usliši našu molitvu!

1. Učini svoje vjerne dostojnim svjedocima svog spasenjskog djela, molimo te.
2. Svojom moći vodi papu Franju, sve biskupe i svećenike kako bi hrabrim svjedočenjem tvog uskrsnuća obnovili Crkvu tebi na slavu, a nama na spasenje, molimo te.
3. Otkloni nam svaku sumnju i podaj čvrstu vjeru u tvog Sina kao Pravednika i Zagovornika u nebesima, molimo te.
4. Podaj duha mudrosti i razuma svima koje si postavio da vladaju i upravljaju narodima te ih učini svjedocima tvoje Istine, molimo te.
5. Udijeli nam hrabrost da po primjeru tvoga Sina budemo spremni na trpljenje u borbi za Istinu, molimo te.

Gospodine, smiluj nam se poradi naših slabosti i učini nas hrabrim i nepokolebljivim svjedocima svoga evanđelja. Po Kristu Gospodinu našem.

Bog ga uskrisi od mrtvih, čemu smo mi svjedoci

Puno puta tijekom života čovjeku se dogode nevjerovatne i neočekivane stvari ili događaji koje onda naziva čudom. Prepričava li dalje svojim blišnjima jedan takav životni trenutak nailazi na još jedno čudo – njihovu nevjericu. Zato je čovjek i zahvalan kada za takve trenutke ima i vjerodostojne svjedoke ili očevice koji će potvrditi viđeno ili doživljeno.

»Neka presuda počiva na iskazu dvojice ili trojice svjedoka...«, potiče Ponovljeni zakon (19, 15), a svjedok u nekom postupku ili pak utvrđivanju točnih činjenica ima tri dužnosti: dužnost odazvati se na poziv, dužnost iskazivati te dužnost iskazivati istinu. Budući da je svjedok vrlo važan čimbenik u postupku utvrđivanja istine, on nije pozvan iznositi svoj mišljenja, stavove i sl., već je pozvan svjedočiti samo istinu i ništa drugo osim istine! Ukoliko nema svjedoka koji može svjedočiti istinu i istinitost, tvrdnje ili doživljaji bit će

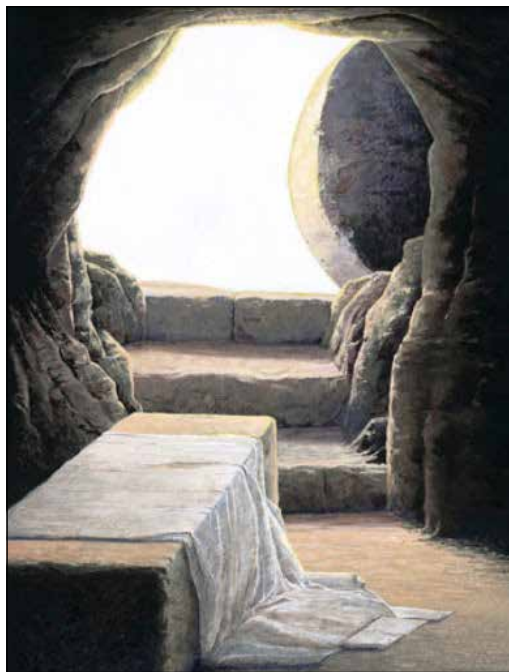
proglašeni nevjerodostojnima, a čovjek može izgubiti i darovano mu povjerenje.

Događaj Gospodinova uskrsnuća – svetkovina je koju Crkva ne slavi samo jednom godišnje nego svake nedjelje, nema iza sebe baš nikakvih svjedoka ni očevidaca. Jedina utvrđena sigurna činjenica je ona koju je Gospodin ispunio i navijestio preko svojih proroka: da će njegov Pomazanik trpjeti (Dj 17, 19). Ne samo da je bilo (i još je uvijek) teško povjerovati da Bog trpi već je teško bilo i je povjerovati da je bio položen u grob. »I tebe će jednom položiti u grob. Gledaj da ti tijelo bude izmučeno trudom i naporom dobrih djela, da tako slavno ustane na vječni život« (Križni put), baš kao i Gospodin koji je »prošao zemljom čineći dobro i ozdravljajući sve kojima bijaše ovladao đavao« (Dj 10, 38).

‘Poznajem ga’

Činjenica da je Bog trpio i da je bio položen u grob, ona je koja i danas ostavlja tolike bez teksta i u šutnji, a događaj uskrsnuća nema svjedoka ni očevidaca. Kamera tada nije bilo, a jedini svjedoci koji su bili na mjestu događaja su vojnici koji su čuvali grob. Ali, oni su zaspali. Unatoč tomu, jedan svjedok se ipak tamo zatekao. Iako nijem, njegov govor nitko ne može utišati tijekom čitave povijesti: riječ je o praznom grobu, kao prvom, pravom i jedinom svjedoku Isusova uskrsnuća. »Ovako je pisano: Krist će trpjeti i treći dan ustati od mrtvih« (Lk 24, 46).

S toga praznoga groba otkotrljan je kamen. Otkotrljao se u živote vjernika koji slaveći Misu svjedoče da je Isus uskrsnuo, da je živ. »Bog ga uskrisi od mrtvih, čemu smo mi svjedoci« (Dj 3, 15). I to svjedoci da se u Isusovo ime propovijeda obraćenje i otpuštenje grijeha po svim narodima. Kako? Čuvajući Njegove zapovijedi. »Tko veli: *Poznajem ga*, a zapovijedi njegovih ne čuva, lažac je, u njemu nema istine. A tko čuva riječ njegovu, u njemu

Otkotrljan kamen i prazan grob.

je zaista savršena ljubav Božja» (1 Iv 2, 4).

Čujmo Gospodina gdje nam govori: »Bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje!« (usp. Dj 1, 8). To znači da će vraćajući se na definiciju svjedoka, čovjek moći dati obavijesti o uskrsnuću, da će se vjernik odazvati na poziv koji mu je Gospodin uputio i da će svojim iskazom, ali i životom potvrditi da svjedoči istinito za Istinu. Tijekom svjedočenja svijet će postavljati mnoga pitanja radi provjere, nekih dopuna ili pak razjašnjenja. I najbitnije, svjedok će uvijek biti pitan otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči.

Svjedoci pred cijelim svijetom

Pred Pilatom, Isus je bio izveden na Litostrotos, mjesto koje je nekada služilo vojnicima za igranje raznih igara. I Pilat se tada poigrao s Isusom nazvavši ga »Kraljem židovskim«. Tada su toliki svjedoci davali svoj iskaz da se Isus time protivi caru (usp. Iv 19, 12). Cijela ta igra zbog te lažno iznesene činjenice završila je raspećem: »Tada im ga preda da se razapne« (Iv 19, 16). No, ipak, tu nije sve završilo. Nakon mraka Velikoga petka slijedi zora uskrsa i pojava svjedoka čija jeka za Istinu odzvanja i danas i sada i ovdje.

Mi danas nastavljamo to isto svjedočanstvo. Svaki dan bit ćemo izvedeni na Litostrotos u školi, fakultetu ili radnom mjestu kada će nas svijet ispitivati u što i u koga i zašto vjerujemo. A budući da nas je sam Gospodin pozvao da mu budemo svjedoci, tom njegovom pozivu dužni smo se odazvati. I kada sjednemo na mjesto za svjedoka, cijeli svijet gleda u nas i čeka odgovor i svjedočenje za Istinu. Ispitivat će nas što sve znamo o Gospodinu. Možda ćemo ponekada i odstupiti od svojih iskaza time što ćemo pogriješiti svojim mislima, riječima, djelima ili pak propustima. I baš tada, svijet će nas suočiti s našim prijašnjim iskazima, podsjetit će nas što to evanđelje odnosno Gospodin zapravo od nas traži: da čujemo Njegove zapovijedi, Njegovu riječ.

Iako će to biti »spust« od strane svijeta, taj »spust« nama je onda još jači poziv da budemo još bolji svjedoci za Gospodina. To pak od

Osobno iskustvo vjere gradi most kojim Isus prelazi iz našega srca u srcâ onih koji prihvaćaju život u Istini. Čvrsta i nepokolebljiva vjera je poput dobrih temelja mosta koji na sebi nose stupove ili lukove koji, tek kada su povezani u visini, imaju funkciju nosivosti i prelaska. Bez njihove povezanosti izostao bi smisao gradnje. Čvrsta i nepokolebljiva vjera prožeta je snagom svjedočenja Božje ljubavi koja nam se neizmjereno daje. Kao što je s količinom i kvalitetom materijala od kojih se grade temelji i nosivi elementi mosta, tako je i s vjerom. Može se činiti da osobno iskustvo života u vjeri ima neke sadržaje, ali ti su sadržaji zapravo pusti, jer su se dogodili nekad davno, a svjedočanstvo na njih više nije ni bljedo. Od vjere, ostao je samo prah ispod paučine sjećanja. Uz sve to, čovjek takvog života staviti će i potpis vjernika, kuma i svjedoka. Staviti će potpis, a time i svjedočiti o nekvaliteti svoga 'materijala'. Od ovakvog životnog iskustva ne može se graditi most kojim će Isus prijeći iz našeg srca u drugo srce. Dao je svoj život za nas na križu, zar ćemo ga zatrpati kako bi patio ispod ruševina našeg života?

M.K.

nas traži da imamo uzdignutu glavu i da budemo »uvijek spremni na odgovor svakome koji od nas zatraži obrazloženje nade koja je u nama, ali blago i s poštovanjem, dobre savjesti da oni koji ozloglašuju naš dobar život u Kristu, upravo onim budu poštiđeni za ono za što nas potvaraju« (1 Pt 3, 15-16). A to i možemo jer govorimo Istinu i samo Istinu i ništa drugo osim Istine. »Ja sam Put, Istina i Život« (Iv 14, 6). Mi smo tomu svjedoci.

Tomislav Hačko

Četvrta vazmena nedjelja

25. travnja 2021.

ULAZNA PJESMA

Puna je zemlja dobrote
Gospodnje, Gospodnjom
su riječju nebesa
sazdana, aleluja!
(Ps 33, 5-6)

ZBORNA MOLITVA

Svemogući vječni Bože,
dovedi nas u društvo
nebesnika: nek stado
tvojih vjernih, makar
skromno, prispije onamo
kamo ga predvodi hrabri
Pastir. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Udijeli nam, molimo,
Gospodine, da te uvijek
hvalimo ovim vazmenim
otajstvima. U njima nas
trajno ispravljaš: daj da
nam budu izvor vječne
radosti. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Uskrsnu Pastir dobri
koji život svoj položi
za svoje ovce, aleluja.

POPRIČESNA MOLITVA

Pastiru dobri, pogledaj
svoje stado otkupljeno
dragocjenom krvlju
tvoga Sina i vodi ga na
svoje vječne pašnjake.
Po Kristu.

Prvo čitanje Dj 4,8-12

Nema ni u kome drugom spasenja.

Čitanje Djela apostolskih

U one dane: Reče Petar pun Duha Svetoga: »Glavari narodni i starješine! Zar mi danas odgovaramo zbog dobra djela učinjena bolesnu čovjeku? Po kome je ovaj spašen? Neka bude znano svima vama i svemu narodu Izraelovu: po imenu Isusa Krista Nazarećanina, kojega ste vi raspeli, a kojega Bog uskrisi od mrtvih! Po njemu ovaj stoji pred vama zdrav!

On je onaj kamen koji vi graditelji odbaciste, ali koji postade kamen zaglavni. I nema ni u kome drugom spasenja. Nema uistinu pod nekom drugoga imena dana ljudima po kojemu se možemo spasiti.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 118, 1.8-9.21-23.26.28-29

Pripjev: Kamen koji odbaciše graditelji postade kamen zaglavni.

Zahvaljujte Gospodinu jer je dobar,
jer je vječna ljubav njegova!
Bolje se Gospodinu uteći
nego se uzdat u čovjeka.
Bolje se Gospodinu uteći
nego se uzdat u mogućnike.

Zahvalit ću ti što si me uslišio
i moj postao spasitelj.
Kamen koji odbaciše graditelji
postade kamen zaglavni.
Gospodnje je to djelo:
kakvo čudo u očima našim!

Blagoslovljen koji dolazi u imenu Gospodnjem!
Blagoslivljamo vas iz doma Gospodnjega!
Ti si Bog moj – tebi zahvaljujem:
Bože moj, tebe ja uzvisujem.
Zahvaljujte Gospodinu jer je dobar,
jer je vječna ljubav njegova!

Drugo čitanje 1Iv 3,1-2

Vidjet ćemo Boga kao što jest.

Čitanje Prve poslanice svetoga Ivana apostola

Ljubljeni: Gledajte koliku nam je ljubav darovao Otac: djeca se Božja zovemo, i jesmo. A svijet nas ne poznaje zato što ne poznaje njega. Ljubljeni, sad smo djeca Božja i još se ne očitova što ćemo biti. Znamo: kad se očituje, bit ćemo njemu slični, jer vidjet ćemo ga kao što jest.

Riječ Gospodnja.

Antonio Vedele, *Pektoral pape Franje*, 1997.

Pjesma prije Evanđelja Iv 10,14

Ja sam pastir dobri, govori Gospodin;
ja poznajem svoje ovce, i mene poznaju moje!

Evanđelje Iv 10,11-18

Pastir dobri život svoj polaže za ovce.

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu
U ono vrijeme: Reče Isus:

»Ja sam pastir dobri. Pastir dobri život svoj polaže za ovce. Najamnik – koji nije pastir i nije vlasnik ovaca – kad vidi vuka gdje dolazi, ostavlja ovce i bježi, a vuk ih grabi i razgoni: najamnik je i nije mu do ovaca. Ja sam pastir dobri i poznajem svoje i mene poznaju moje, kao što mene poznaje Otac i ja poznajem Oca i život svoj polažem za ovce.

Imam i drugih ovaca, koje nisu iz ovog ovčinjaka. I njih treba da dovedem i glas će moj čuti i bit će jedno stado, jedan pastir. Zbog toga me i ljubi Otac što polažem život svoj da ga opet uzmem. Nitko mi ga ne oduzima, nego ja ga sam od sebe polažem. Vlast imam položiti ga, vlast imam opet uzeti ga. Tu zapovijed primih od Oca svoga.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	99	Puna je zemlja
ili:	558.1 i 5	Pobjedni dan slavimo
Otpjevni psalam:		Kamen koji odbaciše graditelji (Žv 4/2009)
Prinosna:	558.3 i 4	Pobjedni dan slavimo
Pričesna:	543	Uskrsnu Pastir dobri
	544	Na gozbu Kralja Jaganjca
	557	Pjevaj hvale, Magdaleno
Završna:	859.1, 3 i 4	Spasiteljju dobri, Isukrste

MOLITVA VJERNIKA

Nebeski Oče, u svome si nam Sinu darovao Dobrog Pastira koji brine za svoje stado i za njega polaže svoj život. S pouzdanjem se utecimo usrdnim molitvama. Recimo zajedno:

Isuse, Pastiru Dobri, usliši nas!

1. Podari svojoj Crkvi čvrstu vjeru i spoznaju da smo tvoje stado koje nikada nećeš napustiti, molimo te.
2. Učini papu Franju, biskupe i svećenike dobrim pastirima svog stada te im podaj čvrstu vjeru i neumorno srce kako bi hrabro naučavali tvoju Riječ, molimo te.
3. Ohrabri mladiće i djevojke da se spremno odazovu tvom pozivu u svećeničko i redovničko zvanje, molimo te.
4. Učini muševu i očevu hrabrim pastirima svojih obitelji kako bi u njih unosili svjetlo tvoje vjere te svojim primjerom požrtvornosti i brigom za potrebne svjedočili tvoju brigu za nas, molimo te.
5. Smiluj se svim pokojnicima te ih privedi na svoje vječne pašnjake, molimo te.

Gospodine, počuj nam molitve te nas u ovim teškim trenucima obdari svetim i dobrim pastirima Crkve i obitelji koji će hrabro svjedočiti tvoju riječ. Po Kristu Gospodinu našem.

Biti »pastir dobri« u vremenu krize

Mеду metaforama koje Isus koristi i primjenjuje na sebe nalazi se i metafora dobrog pastira. Odlika dobrog pastira jest brinuti za stado, poznavati ovce, čuvati ih, hraniti, braniti od vukova i grabežljivaca. Dobri pastir preuzima odgovornost za stado, i u dobrim, i u lošim, tj. kriznim vremenima. Dobri pastir je, u konačnici, spreman položiti i život za stado.

Nalazimo se u Godini svetoga Josipa i možemo reći kako je – uz jedincatu i nezamjenjivu pastirsku ulogu Isusa Krista, Dobrog pastira – sveti Josip jedan od najvećih kršćanskih pastira i uzora vršenja pastirske službe. Ovdje ćemo navesti neke kreposti bitne za pastirsku službu koje mogu biti putokaz i nama, suvremenim kršćanskim pastirima, osobito svećenicima, ali i kršćanima muškarcima, očevima, muževima.

Dobri pastir – čovjek vjere

Dobri pastir je čovjek čvrste i predane vjere. Dobri pastir je dobar svećenik, kršćanin, otac i muž koji živi iz intimne i životne povezanosti s Bogom Isusa Krista kojemu u vjeri i pouzdanju predaje svoju župnu zajednicu, svoju ženu, svoju obitelj. Snagu za djelovanje ne traži isključivo u svojim snagama, već u Bogu, u ustrajnoj i predanoj molitvi, u tihom

klanjanju, u razmatranju i kontempliranju riječi Božje, u nedjeljnoj euharistiji. Poput sv. Josipa, suvremeni dobri pastir ne živi samo od svojih planova već u svim, pa i neizvjesnim i kriznim situacijama ne očajava, već izriče svoj *fiat* Božjoj volji i Božjem planu s njim i zajednicom koja mu je povjerena. Kršćanska vjera i pouzdanje u Boga oslobađa od strahova i zakočenosti. Dobar svećenik, muž i otac ima važnu ulogu kao onaj koji tješi, hrabri, upućuje na Krista i na snagu vjere. Osobito je u kriznim situacijama važno da pastiri budu ispunjeni snagom kršćanske vjere i nade, kako bi onda i druge mogli tješiti i hrabriti, oslobađati od pretjerane brige i zabrinutosti oko zemaljskoga, od raznoraznih strahova i bojazni. Poput svjetionika koji razgoni tamu, dobri pastir je pozvan svjetlom vjere i pouzdanjem u živoga Boga pomoći ovcama razgoniti strah. Upravo na tragu 'pastirskog' psalma: »Pa da mi je i dolinom smrti proći, zla se ne bojim, jer Ti si, Gospodine, sa mnom, tvoj štap i palica tvoja utjeha su meni« (Ps 23).

Dobri pastir – čovjek hrabrosti, požrtvornosti i brige za druge

Važne odlike dobrog pastira su hrabrost, ljubav i požrtvornost za stado. Dobri pastir brine i skrbi za ovce, ljubi ih i čuva, spreman je

Dobri Pastir, Mauzolej Gale Placidije, V. st.

i život za njih položiti. Osobito u vremenima krize i nevolje, dobar svećenik, župnik, otac i muž upreže cijelog sebe kako bi zaštitio i sačuvao povjerenu mu zajednicu, obitelj. Sv. Josip živio je ovu pastirsku hrabrost i požrtvornost. Čuvao je Mariju i Isusa i brinuo se za njih: na putu u Jeruzalem na popis stanovništva, kada za njih nije bilo mjesta u svratištu, kada su morali bježati u Egipat i živjeti izbjegličke dane te tijekom tihog i skrovitog života u Nazaretu. U nimalo laganim, štoviše, kriznim situacijama koje su pratile svetu obitelj, Josip se iskazao kao hrabar i požrtvovan pastir. Izazov je i danas, suvremenim pastirima, u vremenu koronakrize, biti stup i utočište župnim zajednicama i obiteljima. John. C. Lennox u svojoj knjizi *Gdje je Bog u doba koronavirusa?* donosi čitav niz svjedočanstava o kršćanskoj hrabrosti i požrtvornosti tijekom kriza i pandemija, među ostalim i primjer Martina Luthera koji je odbio poziv da pobjegne iz kugom zaraženog njemačkog grada Wittenberga i tako se spasi od bolesti. Luther je odlučio ostati i služiti bolesnima. U spisu: *Trebaju li kršćani bježati od kuge?* Luther jasno artikulira kakav bi trebao biti kršćanski odgovor na epidemiju: »Umrijeti nam je na našim položajima. Kršćanski liječnici ne mogu napustiti svojih bolnica, kršćanski upravitelji ne mogu ostaviti svoje pokrajine, kršćanski pastiri ne mogu napustiti svoje zajednice. Kuga nas ne razrješuje naših dužnosti: ona ih pretvara u križeve, na kojima moramo biti spremni umrijeti«. Dobri pastir, na tom tragu, odnosno dobar župnik, dobar muž i dobar otac nije onaj koji misli samo na sebe i koji »bježi sa svojeg položaja«, već je spreman biti uz svoje, služiti im u ljubavi, čuvati ih te je u konačnici spreman i položiti život za svoje, za obitelj, za stado.

Dobri pastir – znak neba na zemlji

Dobri pastir ne skrbi samo za zemaljsku dobrobit stada, nego, prije svega, za duhovno i spasenjsko dobro povjerene zajednice. Zadaća dobrog pastira je voditi stado prema »vječnim pašnjacima« odnosno prema Kraljevstvu Božjem. Teme vječnosti, neba, ponovnog Kristovog dolaska, vječnog života i spasenja, kao

*O*d svih stvorenja ovcu se smatra jednom od najbespomoćnijih i najbojažljivijih, stoga na Istoku pastir ima veliku brigu oko svojega stada, što zahtjeva neumornost i hrabrost. U stara vremena, izvan utvrđenih gradova, bilo je malo sigurnosti zbog raznih zvijeri ili pljačkaša iz susjednih plemena koji su iz svojih zasjeda čekali priliku da oplijene stado. Pastir je morao biti uvijek budan kako bi bez prestanka motrio na svoje stado, znajući da tako svoj život izlaže opasnosti.

M.K.

i pitanje vjere i nade u vječni život, pripadaju samoj biti kršćanske vjere. Vjera u ponovni Kristov dolazak i u vječni život snaga je vjernika kršćanina i u vremenu pandemije koronavirusa. Ona baca novo svjetlo na krhkost i prolaznost zemaljskog zdravlja i života te ispunja božanskom nadom i snagom. Dobri pastiri, osobito svećenici, ali i kršćanski muževi i očevi, pozvani su biti svjedoci i navjestitelji, živi znakovi vječnosti, novog neba i nove zemlje, tj. Kraljevstva Božjega.

U vremenu krize u kojem se nalazimo osobito je važna uloga dobrih pastira odnosno ljudi čvrste i hrabre vjere u Boga Isusa Krista, ljudi nesebične požrtvornosti i ljubavi prema bližnjima, ljudi koje resi proročka hrabrost kao što su bili starozavjetni proroci u vrijeme raznih kriza izabranog naroda. Riječ je o dobrim i hrabrim pastirima koji unatoč krizi i usred krize, svjedoče i naviještaju Boga Isusa Krista i žive iz snage njegova Duha, koji naviještaju snažnu i moćnu Božju riječ, koji usred straha donose radost, koji su već sada na zemlji znakovi Kraljevstva Božjega te vjere i nade u vječno spasenje. Osobito u teškim vremenima, narod i svijet, župe i obitelji, trebaju snažnu i moćnu Božju riječ te svete i dobre pastire, svećenike, muževe i očeve koji će im tu riječ svjedočiti i navijestiti.

Davor Vuković

Peta vazmena nedjelja

2. svibnja 2021.

ULAZNA PJESMA

Pjevajte Gospodinu
pjesmu novu, jer učini
djela čudesna, pred
poganima pravednost
objavi, aleluja!
(Ps 98, 1-2)

ZBORNA MOLITVA

Bože, od tebe nam je
spasenje i posinjenje.
Pogledaj svoje sinove
i kćeri koji u Krista vjeruju:
udijeli im pravu slobodu
i vječnu baštinu.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Bože, ova je žrtva časna
razmjena darova, kojom
nas činiš dionicima
božanske naravi:
daj da tu stvarnost
spoznamo i životom
iskusimo. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Ja sam pravi trs, vi loze,
govori Gospodin:
tko ostaje u meni
i ja u njemu, taj donosi
mnogo roda, aleluja!
(Iv 15, 1.5)

POPRIČESNA MOLITVA

Budi, Gospodine,
uza svoj narod. Nahranio
si nas nebeskim otajstvi-
ma: daj da iz stare
grešnosti prijedemo
u novi život. Po Kristu.

Prvo čitanje Dj 9, 26-31

Pripovjedi im kako je Pavao na putu vidio Gospodina.

Čitanje Djela apostolskih

U one dane: Kad je Savao došao u Jeruzalem, gledao se pridružiti učenicima, ali ga se svi bojahu: nisu vjerovali da je učenik. Tada ga Barnaba uze i povede k apostolima te im pripovjedi kako je Savao na putu vidio Gospodina koji mu je govorio i kako je u Damasku smjelo propovijedao u ime Isusovo. Od tada se s njima slobodno kretao po Jeruzalemu i smjelo propovijedao u ime Gospodnje. Govorio je i raspravljao sa Židovima grčkog jezika pa i oni snovahu pogubiti ga. Saznala to braća pa ga odvedoše u Cezareju i uputiše u Tarz. Crkva je po svoj Judeji, Galileji i Samariji uživala mir, izgrađivala se i napredovala u strahu Gospodnjem te rasla utjehom Svetoga Duha.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 22, 26b-28.30

Pripjev: Ti si, Gospodine, hvala moja posred zbora velikoga!

Pred štovateljima ću tvojim
izvršiti zavjete svoje.
Siromasi će jesti i nasititi se,
hvalit će Gospodina koji ga traže:
nek živi srce vaše dovijeka!

Spomenut će se i Gospodinu vratiti
svi krajevi zemlje;
pred njim će nice pasti sve obitelji pogana.
Njemu će se jedinom klanjati
svi velikani zemlje,
pred njim se sagnuti svi što u prah silaze.

I moja će duša za njega živjeti,
njemu će služiti potomstvo moje.
O Gospodinu će se pripovijedati sljedećem koljenu,
o njegovoj pravdi navješćivati
narodu budućem: »Ovo učini Gospodin!«

Drugo čitanje 1Iv 3, 18-24

Ovo je zapovijed njegova: da vjerujemo i ljubimo.

Čitanje Prve poslanice svetog Ivana apostola

Dječice, ne ljubimo riječju i jezikom, već djelom i istinom. Po tom ćemo znati da smo od istine. I umirit ćemo pred njim srce svoje ako nas ono bilo u čem osuđuje. Jer Bog je veći od našega srca i znade sve. Ljubljeni, ako nas srce ne osuđuje, možemo zaufano k Bogu. I što god ištemo, primamo od njega jer zapovijedi njegove čuvamo i činimo što je njemu drago. I ovo je zapovijed njegova: da vjerujemo u ime Sina

Tko ostaje u meni i ja u njemu,
taj donosi mnogo roda.

njegova Isusa Krista i da ljubimo jedni druge kao što nam je dao zapovijed. I tko čuva zapovijedi njegove, u njemu ostaje, i On u njemu. I po ovom znamo da on ostaje u nama: po Duhu kojeg nam je dao.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije Evanđelja Iv 15, 4a.5b

Ostanite u meni i ja u vama, govori Gospodin:
tko ostaje u meni, taj donosi mnogo roda.

Evanđelje Iv 15, 1-8

Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda.

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima: »Ja sam istinski trs, a Otac moj – vinogradar. Svaku lozu na meni koja ne donosi roda on siječe, a svaku koja rod donosi čisti da više roda donese. Vi ste već očišćeni po riječi koju sam vam zborio. Ostanite u meni i ja u vama. Kao što loza ne može donijeti roda sama od sebe, ako ne ostane na trsu, tako ni vi ako ne ostanete u meni. Ja sam trs, vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda. Uistinu, bez mene ne možete učiniti ništa. Ako tko ne ostane u meni, izbace ga kao lozu i usahne. Takve onda skupe i bace u oganj te gore. Ako ostanete u meni i riječi moje ako ostanu u vama, što god hoćete, ištite i bit će vam. Ovim se proslavlja Otac moj: da donosite mnogo roda i da budete moji učenici.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	525.3	Pjevajte Gospodinu
ili:	555	Gospodin slavno uskrsnu
Otpjevni psalam:		Ti si, Gospodine, hvala moja (ŽV 4/2012)
Prinosna:	232	Gospode, primi
ili:	VI	Izvore vode žive
Pričesna:	553	Uskrsnu Isus doista
		Ja sam pravi trs (ŽV 4/2012)
	547	Uskrsnim nam ovim danom
Završna:	554	Isus je uskrsnuo
ili:	XX	Isus usta slavni

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, loza ne donosi roda ako ne ostane povezana s trsom. Ostanimo i mi povezani s Gospodinom kako bismo donosili mnogo roda za spasenje svijeta. Recimo zajedno:

Oče, usliši nas!

1. Daruj svojoj Crkvi Duha Svetoga da djelima vrši zapovijed Božju čvrsto vjerujući u Isusa Krista i ljubeći bližnje, molimo te.
2. Učini sve kršćane plodonosnim lozama povezanim s trsom, tvojim Sinom, kako bi bili na korist i spasenje svega svijeta, molimo te.
3. Učini sve ljude otvorene darivanju potrebitih kako bi te kroz darivanje proslavili i primili vječnu nagradu u nebesima, molimo te.
4. Podari svim ljudima čisto srce koje ne osuđuje, nego vjeruje u tvoju svemoć i želi u svijetu pronositi suosjećanje i djelatnu ljubav, molimo te.
5. Svima koji pate od tjelesnih i duševnih boli podari Duha Svetoga utješitelja i učini ih hrabrim svjedocima tvoje Ljubavi u trpljenju, molimo te.

Vječni Oče, dobri vinogradaru, usliši naše prošnje te nas po svojoj riječi očisti kako bismo donosili mnogo roda svim ljudima na korist i nama na spasenje. Po Kristu Gospodinu našem.

Ostanite u meni i ja u vama

Isus je trs, a mi loze.

Postoje određeni evanđeoski ulomci koji, jednom ispravno shvaćeni, duboko i radikalno mijenjaju odnos s Bogom i s drugima. Jedan od tih ulomaka je i današnje 15. poglavlje Ivanova evanđelja u kojem se Isus predstavlja kao istinski trs. Ovaj odlomak Ivan smješta u okruženje Posljednje večere, među zadnje Isusove riječi, u njegovu oporuku, što znači da je od iznimne važnosti ne samo čuti, nego i razumijevati.

Isus govori »Ja sam« (Iv 15,5) te se time ponovno nadovezuje na puninu božanske stvarnosti jer je izraz »Ja sam« u stvari Božje ime (Ja jesam koji jesam Izl 3,14). U izraelskoj kulturi vinova loza bila je slika naroda Izraelskog. Postoji poznata pjesma ljubavi Gospodnje prema vinogradu koju nalazimo u 5. poglavlju kod proroka Izaije. O Izraelu kao vinovoj lozi također govori i prorok Jeremija.

Isus je trs preko kojega teku životni sokovi, Otac je vinogradar a mi smo loze. Jasno je tko je što u ovom odlomku evanđelja. Kakav je vinogradarov interes? Da trs donosi roda. »Svaku lozu na meni koja ne donosi roda on siječe« (Iv 15, 2). Što to znači? Loza treba

donijeti plod, grožđe, a onda i moguće vino, simbol radosti. Kod proroka Ezekijela čitamo u 15 poglavlju: »I dođe mi riječ Jahvina: Sine čovječji! U čemu je trs loze bolji od drugih šumskih drveta? Služi li da se od njega što-god načini? Pravi li se od njega klin da se o njega što objesi?« Ako orah ne donosi roda, od drveta puno toga možemo napraviti. Od trsove loze ne možemo raditi namještaj, ma niti klin. Zanimljivo. Zadatak trsa je roditi plodom, inače postaje beskoristan.

Imamo dvije djelatnosti koje Vinogradar čini, kako smo čuli u evanđelju. Lozu koju ne donosi roda, Vinogradar siječe. Ni Isus niti druge loze, nego je Otac taj koji siječe lozu bez roda jer je beskorisna. To ne znači da Otac, naš Vinogradar, siječe osobe. Ne govori se o kaznama nego o brižnom odnosu prema trsu kako bi trs mogao donijeti plod. A vino je simbol radosti, slavlja. Bogu je stalo do toga da se oni koji vide trs i grožđe raduju zbog ploda koji donosi. Kršćani bi trebali biti lije-pi poput lijepog vinograda, a onda i radosni. Otac je taj koji brižno čisti, on brižno pristupa svakom čovjeku. Ako loza u sebi nema Duha, nema života, ona se suši. Što je to što suši naš život? Slabosti, oholost, lijenost, okrenutost materijalnim dobrima, briga o samome sebi.

»A svaku koja rod donosi čisti da više roda donese« (Iv 15, 2), a to se događa u Euharistiji kada se Isusa prima kao kruh, koji pak postaje hranom za druge. Takva loza donosi više roda. Što znači glagol »čisti«? Otac, kojemu je stalo da loza donosi što više roda, zna uočiti one štetne elemente, one nečistoće i nesavršenosti prisutne u lozi i brine se da ih ukloni. Ne čisti loza samu sebe tražeći svoje mane i nesavršenosti već ju čisti djelovanje Oca. Jer, ako se loza usredotoči na samu sebe, učinit će još veću štetu, a pritom propustiti činiti dobro.

Čisti i radosni kršćanin vinograda Gospodnjeg

Čovjek se ne ostvaruje kada je okrenut samome sebi i kada nema doticaja sa stvarnošću.

Takva duhovnost iluzorna je i zavaravajuća poput vlastitih ambicija. Čovjek se treba usredotočiti na darivanje samoga sebe. Znamo dobro da su u svakomu od nas prisutne određene manjkavosti, nesavršenosti, ograničenja. To nas ne bi trebalo zabrinjavati. Otac je taj koji će ukloniti, očistiti naše mane i ograničenja. Na nama je donijeti roda. Ako bismo se sami čistili, mogli bismo odrezati bitne životne grane i time učiniti još veću štetu. Prema tome, Otac »čisti lozu da više roda donese« (Iv 15, 2). To nas umiruje i daje spokoja. Jedina zadaća loze je donijeti roda. Sve ostalo, ograničenja, mane, nesavršenosti čistit će Otac. Na koncu, darovana ljubav čisti nas od grijeha.

Isus nastavlja: »Vi ste već očišćeni« (Iv 15, 3). Kako to? »Po riječi koju sam vam zborio« (Iv 15, 3). Isusova Riječ je ljubav koja se pretvara u služenje. Ono što čovjeka čisti nije činjenica da nam Isus »pere noge« nego naša spremnost prati noge drugima, služiti! Riječ, Isusova poruka, Ljubav je ta koja osobu čini čistom.

Potom Isus nastavlja: »Ostanite u meni i ja u vama. Kao što loza ne može donijeti roda sama od sebe, ako ne ostane na trsu, tako ni vi ako ne ostanete u meni« (Iv 15, 4). Četrdeset puta u Ivanovom evanđelju, a u Iv 15,1-11 čak deset puta ponavlja se riječ ostati. Vidimo da Isus ponovno inzistira na ljubavi od njega primljene koja se dalje mora očitovati u darivanu ljubav, u služenju drugima, jer inače postaje beskorisna. No, da bi se to ostvarilo pozvani smo ostati povezani s Bogom. Bog traži da bude prihvaćen u životu čovjeka kako bi taj isti čovjek »donio mnogo roda« (Iv 15, 5). Što se više život daruje drugima, to ga više imamo u sebi. Posjedujemo ono što smo darovali. To je logika Radosne vijesti. Što je veći dar života za druge, tim veći je odgovor Božji u našem vlastitom životu.

Isus zatim upozorava: »Ako tko ne ostane u meni, izbace ga kao lozu i usahne« (Iv 15, 6). Ovaj je izraz evanđelist preuzeo od proroka Ezekijela iz 37. poglavlja. Naime, situaciju u kojoj se nalazi njegov narod prorok vidi kao jednu dolinu punu suhih kostiju, što znači narod bez Života, bez Duha. Stoga, tko ne

Ona je loza – kao što se o njoj proreklo i kako je za nju sam Gospodin nagovijestio – koja je po cijeloj zemlji rasprostrla plodonosne mladice. Sve se više širila što ju je obilatije zalijevala mučenička krv. Nebrojani su mučenici umirali za istinu vjere po svim krajevima. I sama su kraljevstva prestajala s progonstvima. Skršivši šiju oholosti, obraćala su se, upoznavała i častila Krista. Trebalo je – kao što je to i prorekao Gospodin – lozu obrezati i s nje odstraniti neplodne mladice (Iv 15,2). Otuda su mjestimice nastala krivovjerja i raskoli. Pod Kristovim se imenom tražila vlastita, a ne Kristova slava. Zablude su i raskoli sve više i više mučili Crkvu. Iskušavali su njezin nauk i strpljivost.

Sveti Augustin

ostane u Isusu, u Bogu, tko primljenu ljubav ne dijeli s drugima, suši se, postaje beživotan, bez roda, kosti mu sahnju. Posjeduje se samo onoliko koliko se daruje.

I na kraju »Ovime se proslavlja Otac moj« (Iv 15, 8). Vjerovalo se da je Boga trebalo proslaviti preko nekih posebnih i velikih djela. Prema Isusu, način kojim se Boga proslavlja jest njegova darovana ljubav koju drugima dijelimo. Ili kako Isus reče »Ovime se proslavlja Otac moj: da donosite mnogo roda i da budete moji učenici« (Iv 15, 8). Loza ima svoju logiku malih koraka. Prvo se orezuje, zatim kroz prirodne procese razvija male pupoljke, potom grane i lišće, iza toga cvijet pa male, gotovo nevidljive grumenčice grozda, a nakon toga grozd s bobicama. Život ima svoj tijek. Ne možemo ga ubrzavati, ali svaki korak može biti ispunjen ljubavlju.

Dakle, proslavljamo Boga vlastitim životom pokazujući suosjećanje, milosrđe, djelatnu ljubav, korak po korak. Učenici smo kada donosimo roda!

Josip Bošnjaković

Šesta vazmena nedjelja

9. svibnja 2021.

ULAZNA PJESMA

Ugodnu vijest oglašujte,
neka se čuje, objavljujte
do nakraj zemlje: Gospo-
din izbavi narod svoj,
aleluja! (usp. Iz 48, 20)

ZBORNA MOLITVA

Udijeli nam, svemogući
Bože, neoslabljenim za-
nosom slaviti ove dane u
čast uskrslog Gospodinu,
da Kristov spomen bude
djelatan u našem životu
i radu. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, nek se
s prinosom ove žrtve
vine k tebi i naša molitva.
Očisti nas svojom milošću
i uskladi nam srce
s otastvima tvoje velike
ljubavi. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Ako me ljubite, zapovijedi
moje čuvajte, govori
Gospodin. I ja ću moliti
Oca, i on će vam dati
drugoga Branitelja,
da bude s vama zauvijek,
aleluja. (Iv 14, 15-16)

POPRIČESNA MOLITVA

Svemogući vječni Bože,
ti nas Kristovim uskrsnu-
ćem obnavljaš za vječni
život. Umnoži u nama
plod vazmenog otajstva
i ulij nam u srce snagu
ove spasonosne hrane.
Po Kristu.

Prvo čitanje Dj 10, 25-26.34-35.44-48

I na pogane se izlio dar Duha Svetoga.

Čitanje Djela apostolskih

Kad je Petar ulazio, pohrli mu Kornelije ususret, padne mu k nogama i pokloni se. Petar ga pridigne govoreći: »Ustani! I ja sam čovjek.« Petar tada prozbori i reče: »Sad uistinu shvaćam da Bog nije pristran, nego – u svakom je narodu njemu mio onaj koji ga se boji i čini pravdu.«

Dok je Petar još govorio, siđe Duh Sveti na sve koji su slušali tu besjedu. A vjernici iz obrezanja koji dođoše zajedno s Petrom začudiše se što se i na pogane izlio dar Duha Svetoga. Jer čuli su ih govoriti drugim jezicima i veličati Boga. Tada Petar reče: »Može li tko uskratiti vodu da se ne krste ovi koji su primili Duha Svetoga kao i mi?« I zapovjedi da se krste u ime Isusa Krista. Tada ga zamole da ostane ondje nekoliko dana.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 98, 1-4

Pripjev: Pred poganima objavi Gospodin spasenje svoje!

Pjevajte Gospodinu pjesmu novu
jer učini djela čudesna.
Pobjedu mu pribavi desnica njegova
i sveta mišica njegova.

Gospodin obznani spasenje svoje,
pred poganima pravednost objavi.
Spomenu se dobrote i vjernosti
prema domu Izraelovu.

Svi krajevi svijeta vidješe
spasenje Boga našega.
Sva zemljo, poklikni Gospodinu,
raduj se, kliči i pjevaj!

Drugo čitanje 1Iv 4, 7-10

Bog je ljubav.

Čitanje Prve poslanice svetoga Ivana apostola

Ljubljeni! Ljubimo jedni druge jer ljubav je od Boga; i svaki koji ljubi, od Boga je rođen i poznaje Boga. Tko ne ljubi, ne upozna Boga jer Bog je ljubav. U ovom se očitova ljubav Božja u nama: Bog Sina svoga jedino rođenoga posla u svijet da živimo po njemu. U ovom je ljubav: ne da smo mi ljubili Boga, nego – on je ljubio nas i poslao Sina svoga kao pomirnicu za grijehе naše.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Iv 14, 23

Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ, govori Gospodin:
i Otac će moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći.

Coppo di Marcovaldo,
Krist u slavi, 1260-1270.

MOLITVA VJERNIKA

Bogu Ocu, koji nas je toliko ljubio da je i svoga Sina poslao kao pomirnicu za grijehе naše, utecimo se usrdnom molitvom. Recimo zajedno:

Daruj nam Duha ljubavi, Gospodine!

1. Tvoj nam je Sin zapovjedio da čuvamo njegove zapovijedi kako bismo ostali u njegovoj ljubavi. Daj da tvoja Crkva bude primjer te neiscrpane Ljubavi, molimo te.
2. Isus nas je izabrao i postavio da idemo i rod donosimo da on ostane. Potakni sve svećenike da budu hrabri sljedbenici Isusova nauka, molimo te.
3. Isus nas je toliko ljubio da nas je nazvao svojim prijateljima. Učini sve ljude spremnima na nasljedovanje Isusa Krista u ljubavi i žrtvi za svoje bližnje, molimo te.
4. Bog je poslao svoga Sina u svijet da po njemu živimo. Nadahni mlade da u Isusu Kristu pronalaze smisao i uzor života, molimo te.
5. Isus želi da njegova radost bude u nama i da naša radost bude potpuna. Podaj svim pokojnima puninu te radosti u svojoj vječnosti, molimo te.

Nebeski Oče, primi ove naše molitve i učini naša srca radosnima da mogu spremno prihvatiti Ljubav i u toj Ljubavi vršiti tvoje zapovijedi. Po Kristu, Gospodinu našem.

Evandjelje Iv 15, 9-17

Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za prijatelje.

Čitanje svetog Evandjelja po Ivanu

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima: »Kao što je Otac ljubio mene, tako sam i ja ljubio vas; ostanite u mojoj ljubavi. Budete li čuvali moje zapovijedi, ostat ćete u mojoj ljubavi; kao što sam i ja čuvao zapovijedi Oca svoga te ostajem u ljubavi njegovoj. To sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna.

Ovo je moja zapovijed: ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio! Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje. Vi ste prijatelji moji ako činite što vam zapovijedam. Više vas ne zovem slugama jer sluga ne zna što radi njegov gospodar; vas sam nazvao prijateljima jer vam priopćih sve što sam čuo od Oca svoga. Ne izabraste vi mene, nego ja izabrah vas i postavih vas da idete i rod donosite i rod vaš da ostane te vam Otac dadne što ga god zaištete u moje ime. Ovo vam zapovijedam: da ljubite jedni druge.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	XXI	Na nebu zora rudi
Ili:	555.1 i 5	Gospodin slavno uskrsnu
Otpjevni psalam:	115	Pred poganima objavi Gospodin
Prinosna:	239-240	Danas Isus
Ili:	556	Krist iz groba ustade
Pričesna:	260	O da bude radost
	XIX	Radujte se kršćani
Završna:	559.1 i 6	Nek mine, Majko

Ljubav koja proslavlja

Ove nedjelja nastavlja se čitanje Isusova govora o trsu i lozi što smo ga započeli prošle nedjelje (*Iv* 15,1-17). U središtu ovog drugog dijela besjede o jedinstvu vjernika s Kristom i po njemu s Ocem, nalazi se ljubav: »Kao što je Otac ljubio mene tako sam i ja ljubio vas; ostanite u mojoj ljubavi« (15,9). Evo, to znači biti loza na trsu koji je Krist. To znači dozvoliti Ocu, vinogradaru, da nas obrezuje i čisti (15,2). Riječ je o vrhuncu poznavanja Krista i poznavanja Boga (usp. 10,14-15), po kojem Otac i Sin čine »jedno« i po kojem i vjernici međusobno čine »savršeno jedno« (usp. *Iv* 17,23). Kristova je ljubav očitovana u njegovu svjesnu predanju u smrt (usp. *Iv* 13,1), koja je značila »uzdignuće« i »proslavu«.

Na takvo svjesno predanje jednih za druge pozvani su i vjernici, kako bi »ostali u ljubavi« Isusovoj i s njime savršeno združeni. Život vjernika sastoji se u čuvanju Isusovih zapovijedi, a on je sâm tome primjer (usp. 15,10).

Takav život, takva ljubav, takvo zajedništvo i takvo poznavanje Oca, Sina i onih koji su njegovi dovode do radosti (usp. 15,11). Mesijanska radost, radost Sina i potpuna, savršena radost njegovih sljedbenika znak je posljednjih vremena. Ova radost koja sve obnavlja, započinje Isusovom »proslavom« u uskrsnuću (usp. *Iv* 16,22). Kako bi ušli u tu Isusovu radost, vjernici moraju i ljubiti njegovom ljubavlju koja je spremna ići sve do smrti (usp. 15,12-13). Na taj način, suobličujući se s Kristom, oni koji su njegovi nisu više sluge, to jest robovi koji ne bi znali nakane i volju svoga gospodara, nego su Isusovi »prijatelji«, jer im je poznato sve što je Sin »čuo od Oca« (15,15). On ih je i izabrao i »postavio da rod donose« (15,16). Rod je njihova ljubav i čuvanje zapovijedi, a budu li tako činili, i njihove će molitve, izrečene u ime Isusovo, biti uslišane. Na taj se način proslavlja Otac u Sinu (usp. 14,13-14). Isusova je zapovijed njegovim sljedbenicima da ljube jedni druge (usp. 15,17).

Philippe de Champaigne, *Posljednja večera*, 1652.

Prenaglašavanje ljubavi?

Netko će reći da pojedini svećenici u svojim propovijedima uvijek svako ljudsko ponašanje opravdavaju, kao da bi time razvodnili Božji zakon. Neki čak znaju reći kako se nakon II. vatikanskog sabora u Crkvi mogu vidjeti mnoge loše pojave, kako više nema onog poštovanja prema Crkvi kakvo je postojalo ranije i kako više nema svijesti o važnosti zapovijedi i zakonâ. Kažu čak kako se previše naglašava ljubav.

A što bi svijet bio bez ljubavi? Pogledajmo samo Sveto pismo! Izbacimo iz njega riječ ljubav i postat će tek skup nerazumljivih riječi. Pogledajmo živote svetaca! Što ih je nosilo u herojskom življenju vjere ako to nije bila ljubav? Pogledajmo, uostalom, Isusa Krista! Nije li Bog tako ljubio svijet da je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni (usp. Iv 3,16)? Da nije ljubavi, ne bi bilo ni izgubljenog sina i milosrdnog oca, ne bi bilo ni prisposode o izgubljenoj ovci, ne bi bilo ni oproštenja grijeha.

Pritom, nije riječ o ljubavi kojom ja ljubim Boga ili druge ljude, nego o ljubavi kojom Bog ljubi mene.

Kakva ljubav?

Ove nedjelje u evanđelju čitamo kako ljubav postaje zapovijed (usp. Iv 15,12). Nije to narcisoidna i na sebe usmjerena ljubav, nije to val osjećaja koji nas zapljusne kod zaljubljenosti.

U početku svake ljubavi nalazimo ideju čistoće, uzajamnosti, poštovanja. Vjerujemo da u toj ljubavi neće biti grešaka, da će sve biti lijepo i čarobno. Na početku kao da ljubav nalazimo zaodjevenu u bjelinu i čistoću, kao na krštenju. I doista, nema ničega što bi bilo tako snažno i tako životvorno, što bi moglo u samo petnaest sekundi promijeniti cijeli svijet, kao što je početna, čista ljubav.

Nastavak, međutim, može biti težak. U petnaest sekundi ili u petnaest godina svijet se može ponovno promijeniti i više ne izgleda da je čovjek spreman i život dati za drugoga. Prolaznost vremena, razlike, narav, nezrelosti, povrijeđen ponos, obična ljudska

Zapovijed ljubavi je učenicima bila nova, jer se međusobno nisu voljeli kao što ih je Krist volio. Krist je vidio da u njihov život treba provesti nova načela: kroz Njegovu požrtvornost trebali su primiti novi pojam ljubavi.

sebičnost, mogu učiniti da nestane početne čarolije. Umjesto nekadašnje spremnosti da se i umre za drugoga postaju nam važniji vlastiti ožiljci. I pažljivo ih prebrojavamo i drugome predbacujemo. Mržnja počinje sve više zatamnjavati ljubav, a čovjek počinje žaliti za samačkim životom. Ljubav je izgubila svoju čistoću, svoj božanski polet i nakanu. Čim počnemo svojim nepoštovanjem prema drugome bacati sjenu na početni ideal, nema više te intimnosti koja bi mogla ispraviti odnos i oživjeti čistoću. Ljudi tada postaju stranci.

Vrijeme je tada da se prijeđe u razdoblje zrelosti u ljubavi. To znači da se valja odmaknuti od iluzija, da valja proći kroz »tamnu noć« ljubavi. Ali to ne znači odreći se ideala i početne čistoće, uzajamnosti i poštovanja. Sada postaje važna strpljivost, razumijevanje, praštanje, ustrajnost i nada. U tome se budi spremnost da svoj život položim za drugoga, a to znači i da izdržim i druge nevolje za drugoga. U tome nasljedujem Krista.

I sada je jasno da je vršenje zakona, zapovijedi i propisa lakši put. Time stječemo iluziju da smo zaslužili spasenje, raj i blagoslov u ovom životu. Zato volimo zakone. S njima imamo sigurnost koja je zapravo lažna. Imamo osjećaj da nam je potvrđena naša ispravnost, koji je također lažan.

Ljubav me otvara Bogu i drugoj osobi. Ljubav koja nije jednostavna, koja je zahtjevnija od bilo kojeg zakona ili propisa, ljubav koja od mene traži strpljivu izgradnju odnosa s Bogom i odnosa s drugom osobom. Ljubav koja prožima sav moj život.

fra Darko Tepert

Put svjetla

Tekst: Ivan Šaško
Glazba: Ivan Bingula

Solo

Uvod: Na - kon kri-ža i stra - ho - te, do - la - zi-mo do lje - po - te
1. O - svit zo-re, ka-men ski-nut. Glas iz ta-me k ne-bu vi-nut:
2. Pe - tar, I-van sr-cem slu - te us - krs-nu-ća no - ve pu-te

Org.

Uvod: da - ro - va - ne no - vo - sti. Ko-rak hi - ta, ra - dost gu - ši
1. »Ka - ko re - će, us - krs-nu!« Ne boj-te se, pred va - ma je!
2. za - je - dni-štva vjer-ni - ka. U - đu u grob, po - vje - ru - ju

Uvod: vijest što svi-ma je u du - ši koj' u Kri-sta vje - ru - ju.
1. Živ se ži-vim' o - pet da - je u o - taj-stvu su - sre - ta.
2. nad - vla-dav - ši su-mnju svo - ju. Pra-zni-na ih is - pu - nja.

3. Oko groba nije tama,
Marija je s Kristom sama.
Glas mu sluša premili.

Gdje samoća tugom biva
i gdje križ nam život skriva,
među svoje dolazi.
4. Sve su nade pokopane.
Stranac uz bok njihov stane;
sporoš srca nestaje.

Korak novi, snaga nova
rađa se iz Pisma, slova
dok ih Duh oživljuje.
5. Htjede dalje. »Nek' ostane;
nek' ublaži bolne rane;
tamu skine s očiju.«

Isti kruh i iste ruke
lome kruh k'o prije Muke.
Učitelja spoznaj.
6. Razgovor ih natrag vraća.
Još su svoji, još su braća,
mira tražeć' dušama.

»Mir vam dajem! Noge, ruke,
evo znaka moje Muke
u sve vijeke vjekova.«
7. Opet vrata otvorena
za sva srca dotad snena
budeć' dahom oprosta.

»Otac posla mene k vama.
Radost nikad nije sama;
zato šaljem svijetu vas.«
8. Ljubav koja sumnju stvori
pogled traži i ne zbori
slušajući Riječi poj.

Toma vjerom rane dira,
dušom vidi bez nemira:
»Gospod moj i Bog si moj!«
9. Ribari su k'o i prije
dok Isusa bilo nije
pokraj mreže životne.

Mreža im se razdirala,
srca im se rasparala,
zbog blizine Isusa.
10. »Ljubiš li me, Petre, više?«
Žalost još u njemu diše,
što je rodi izdaja.

»Sve ti znadeš«: krhkost Stijene,
ljudsku slabost, čud i mijene.
Zato budi potpora.
11. Galileja im na dlanu.
Nebo, zemlja u Riječ stanu:
»Ja sam s vama dovijeka.«

Krstite sve puke svijeta
u imenu Trojstva Sveta
za preporod čovjeka.
12. »Za sve dane koji prijetite
snagu Duha primit ćete,
vi, svjedoci vječnosti.«

U nebesa bi uznesen.
U otajstvu nam donesen,
ponovno on dolazi.
13. Kalvarija opet pusta,
a svi vjerni svoja usta
daju žarkoj molitvi.

Okupljeni, duše jedne
s Marijom sad za sve b'jedne
mole pomoć milosti.
14. Silan vjetar, oganj s neba
staro ništi, čudo treba
razdijeljenih jezika.

Govor Crkve ljude spaja;
zajedništvu nema kraja
gdje Duh prati čovjeka.

Molitva za duhovna zvanja

Gospodine Isuse, Dobri Pastiru,
koji si darovao svoj život da bi svi imali život,
podaj i nama, vjerničkoj zajednici prosutoj po cijelom svijetu,
puninu toga života i daj da postanemo sposobni
svjedočiti ga i drugima naviještati.

Gospodine Isuse, podaj puninu svoga života
svim osobama koje su Tebi posvećene, posvećene službi Crkve,
nek' budu radosne u svom darivanju, neumorne u svom služenju,
velikodušne u svojoj žrtvi; i njihov primjer neka otvara druga srca
da poslušaju i slijede Tvoj poziv.

Gospodine Isuse, podaj puninu svoga života
kršćanskim obiteljima, da budu žarke u vjeri
i u crkvenom služenju, te da pospješuju tako
nastanak i razvoj novih posvećenih zvanja.

Gospodine Isuse, podaj puninu svog života svim ljudima,
naročito mladićima i djevojkama koje pozivaš u svoju službu;
prosvijetli ih kod izbora; podrži ih u vjernosti;
učini da budu hrabri i spremni darovati svoj život
po Tvom primjeru, da bi drugi imali život.

Ivan Pavao II.

INFORMACIJE I NARUDŽBE:

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
Ksaverska cesta 12a, 10000 Zagreb • tel.: +385 (0)1 5635 050
e-mail: pretplata@hilp.hr • www.hilp.hr

Ante Crnčević ♦ Ivan Šaško

Liturgija i tijelo

Prilozi za liturgijsku antropologiju

Tvrdi uvez ♦ 400 stranica

Cijena: 190 kn

LITURGIJSKI KALENDAR 2021

Meki uvez ♦ 126 stranica

Cijena: 30 kn

Narudžbe na: **narudzbe@hilp.hr** ili: **+385 (0)1 5635 050**

Troškovi poštarine nisu uračunati u cijenu.

živo vrelo

List izlazi 13 puta godišnje. Cijena pojedinog primjerka: 13,00 kn. Inozemstvo: 3,70 EUR; 4,50 CHF; 6,20 USD; 6,20 CAD; 7,50 AUD
Godišnja pretplata: 169,00 kn. Inozemstvo: 48 EUR; 58 CHF; 80 USD; 80 CAD; 97 AUD • BIH, SRB, MNE: 36 EUR

Za pretplatnike s deset i više primjeraka odobravamo popust od 10%.

Uplate za Hrvatsku: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994

model plaćanja: 02 – poziv na broj: upisati pretplatnički broj

Uplate za inozemstvo: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994 – SWIFT: PBZGHR2X

Sva prava pridržana. Nijedan se dio liturgijsko-pastoralnog lista Živo vrelo ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati ni prenositi u bilo kakvu obliku (elektronski, mehanički i sl.) bez prethodne pisane suglasnosti glavnog i odgovornog urednika.

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji